

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 28-го Цвѣтня, 1904. Число 17. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, April 28, 1904. No. 17.

Оголошене.

Повѣдомляемо всѣхъ членôвъ »Р. Н. Союза«, що 8. Головна Конвенція Р. Н. С. вôдбуде ся на дняхъ 30 и 31 Мая и 1 и 2 Юнія с. р. въ Шамокинъ, Па.

Пôсля § 48 статутôвъ Р. Н. С. кождый вôддѣлъ, чиелячій высше 30 членôвъ, мае право выслати лишь одного делеґата.

Лишь тѝ вôддѣлы мають право высылати делеґата, котрыхъ члены не мають жадного довгу.

Просимо стягнути довгъ за грамоты, мѣсячне, конвенцію и т. д.

Делеґатамъ треба дати повномочіе на письмѣ пôсля § 50 стат. Р. Н. С.

Имена делеґатôвъ мають бути поданѝ голов. секретареви найдальше до 10 Мая.

На тôй 8. Головнôй Конвенціи будемо обходити память 10-лѣтного истнованя нашого Союза. Высилайте письменныхъ делеґатôвъ а честныхъ патріотôвъ.

Головный Урядъ Р. Н. С.
М. Стефановичъ, предсѣдатель,
С. Ядловскій, секретарь,
А. Шаршонь, касієръ.

НОВИНКИ.

— ТРЕХЪ розбишакôвъ — Ґустава Маркса, Ґервія Вайнъ-Дана и Петра Нідермаєра, котрѝ мали на совѣсти 8 убійствъ, повѣшено минулои пятницѣ въ Чікаґо Ил.

Якъ мы свого часу доносили, згаданѝ розбишаки напали дня 30. серпня 1903. р. на трамваєвый офисъ и убивши мотормена Джемса Джянсона та урядника Франка Стюерта, ограбили трамваеву касу, въ котрôй було 2400 долярôвъ.

Поліція слѣдила дуже довго, але не могла впасти на слѣдъ злочинцѣвъ. Ажь по колькохъ мѣсяцяхъ зрадивъ ся въ шинку Марксъ, котрый по пяному почавъ хвалити ся своимъ подвигомъ и высмѣвати поліцію. Тодѣ зловлено его и увязнено, але не безъ жертвъ. Розбишака почавъ борсники ся и застрѣливъ детектива Квіна. Єго товаришѣ утекли тогды до Индіяны и сховали ся въ недоступныхъ лѣсахъ та багнахъ. Коли одначе вôддѣлъ поліціи здогонивъ ихъ и окруживъ, розбишаки знову застрѣлили 5 людей. Ватага довершила кромѣ того богато смѣлыхъ рабункôвъ и крадѣжей. Замѣтно такожь, що всѣ розбишаки, се переважно молодѝ люде, бо жаденъ зъ нихъ не мае бôльше якъ 25 лѣтъ.

— БОГАТЕ и велике мѣсто Торонто, Онт. въ Канадѣ, упало жертвою огню. Выгорѣвъ цѣлый осередокъ мѣста, де находили ся найбогатшѝ склепы склады товарôвъ, бізнесовѝ пôдпріемства, банки и т. п. Огонь новставъ дня 19. с. м. о 8. годинѣ вечеромъ и лютувавъ до другого дня въ ночи. Шкода выносить около 12 міліонôвъ 250 тысячь долярôвъ.

— ЯПАНІЯ выдала доси на вôйну 500 міліонôвъ долярôвъ. Такъ сказавъ п. Г. Ямаваки, секретарь японьского міністерства торговлѣ, котрый приѣхавъ оногды до Сенъ Франсиско, Кал.

— АРЕШТОВАНЯ на Вкраинѣ. Въ послѣдныхъ часахъ на Вкраинѣ вôдбули ся масовѝ арештованя, а то: въ Одесѣ арештовано 115 осôбъ, въ Кіевѣ сидить въ вязници 142, въ Харковѣ 56; при чѣмъ въ харкôвской вязници вôдбула ся голодовка, яка тревала 8 днѣвъ. Причина голодовки — грубе поводжене вязничои адміністраціи. Специяльно за украиньску справу — арештовано 20 осôбъ. Въ Житомирѣ арештовано 130, въ Катеринодарѣ 2, въ Лубнахъ 2, и въ Полтавѣ 12 — всѣ за украиньску справу. Годѣ не спôмнути про цѣкавый случай арештованя въ Лубнахъ, именно: арештовано ученика 1-ои клясы, такъ зв. „городского училища“ (щось подôбне до 4 клясъ ґімназіяльныхъ) лишь за те, що вôнъ нѣсъ въ рукахъ украиньску книжку.

— П. К. Возникъ доносить намъ, що „въ Честеръ, Па. е одна руска дѣвчина зъ села Брощѣ, пов. Дрогобицкого, що дуже недобре веде ся и сидить теперь на вѣру. Рускои мовы встыдаесь а говорить лишь по польски.“

— ДОНОСЯТЬ намъ, що въ селѣ Фльоринцѣ коло Грибова заложена зôстала почта, що дало дуже выгоды поблискимъ селамъ, якъ Поляны, Берестъ, Камяна, Перунка, Чирна, Бѣлцарева, Вафка, Брунары и пр. Єсть тамъ такожь рускій сторъ (склепъ) Григорія Мерены, та товариство въ числѣ 50 членôвъ, котрѝ найбôльше спомагають свого сторника, бо есть и бôльше жидôвскихъ.

— ГРÔЗНЫЙ огонь навѣстивъ оногды галицке мѣсточкоДинôвъ надъ Сяномъ. Загаломъ згорѣло 350 будинкôвъ. Огонь выбухъ въ малôй хатинѣ коло валôвъ, перекинувъ ся хата по хатѣ на полудневу сторону середмѣста и знищивъ еи до тла. Зъ публичныхъ будинкôвъ згорѣла почта и громадскій урядъ изъ всѣма актами. — Въ Познанцѣ гетманьской коло Скалата погорѣло 32 господарѣвъ. Шкода выносить 35.000 К. Въ огни згинувъ 15-лѣтный хлопець. Президія намѣсництва выасиґнувала для погорѣльцѣвъ 600 К. запомоги. — Вѣ Рыхтичахъ, дрогобыцкого повѣта, згорѣло 9 селяньскихъ загородъ. — Въ гунядскôмъ комітатѣ на Угорщинѣ горять лѣсы въ охресности Дева. Доси згорѣло поверхъ 800 морґôвъ лѣса. Огонь ширить ся дуже страшно наслѣдкомъ сильныхъ вѣтрôвъ.

— ВЕЛИЧЕЗНЫЙ страйкъ выбухъ минулого тыжня на угорскихъ зелѣзницяхъ. Застрайкували всѣ машиністы, кондукторы, свичмены, телеґрафісты, низшѝ урядники по стаціяхъ и загаломъ цѣлый зелѣзницій персоналъ, числомъ около 60 тысячь людей. Страйкеры були такъ добре зъорґанізованѝ, що всѣ, мовъ одень мужь кинули роботу въ однôмъ дни, наслѣдкомъ чого перервано зелѣзничій рухъ въ цѣлôй Угорщинѣ. Навѣть почтовѝ посылки не можь перевозити, а цѣлый край немовь спаралѣжованый. Торговельный и промисловый рухъ устае такожь. Зарядъ зелѣзниць е супротивъ сего безрадный и не лишае ся ему нѣчого иншого, якъ згодити ся на домагане страйкерôвъ.

Пôсля найновѣйшихъ вѣсте, угорске правительство хоче ужити вôйска до привернення руху поѣздôвъ. Богато страйкерôвъ арештовано. Въ колькохъ мѣстахъ прійшло до великихъ демонстрацій.

— МАЄМО нове чудо. Италійскѝ часописи доносять, що въ Неаполи, на однôмъ передмѣстю, заселенôмъ робôтничою верствою, отворено голярню, де чинность голярôвъ сповняють двѣ малпы. Одна малпа намилюе лице, а друга голить бритвою. И, якъ на малпы, сповняють свои чинности доволѣ зручно такъ, що не надто часто зранять чоловѣка. Оплата за голене дуже низька, бо не доходить нашихъ 2 центôвъ; по тôй причинѣ робôтники численно удають ся до тои голярнѣ. Властитель голярнѣ выходить якъ найлѣпше на своимъ „бизнесѣ“ Нѣчого не платить своимъ помôчникамъ тай годувати ихъ не потреба, бо кождый гôсть все принесе щось изъ собою для цѣкавыхъ „голярôвъ“.

Прямо не хоче ся вѣрити, але нынѣ все можливе.

— ДНЕВНИКЪ „Форвертсъ“ орґанъ нѣмец. соціялістôвъ, що выходить въ Берлинѣ надрукувавъ змѣстъ тайного документу зъ теки россійского міністра Плевого. Є се рапортъ до царя, въ якôмъ домагае ся міністеръ збôльшеня фондôвъ на удержане тайнои поліціи. Плеве (звѣсный назадникъ) говорить въ рапортѣ, що вôдъ 1883. року дае держава на ту цѣль 952 тысячѣ рублѣвъ. Зъ сего заощаджено одначе поверхъ 200 тысячь рублѣвъ, коли мѣжь тымъ революційна пропаґанда росте чимъ разъ бôльше. Нынѣ обняла она широкѝ круги студентôвъ, мѣщанъ и селянъ. Мін. Плеве жадае отже 1 міліонъ 800 тысячь рублѣвъ на тайну поліцію и радить понехати всякѝ ощадности на тôмъ поли. Въ противнôмъ случаю нѣхто не дасть собѣ рады зъ революційными партіями. Держава мусить теперь выступити противъ нихъ зъ цѣлою рѣшучостію и подавити безъ пощады.

Сей документъ е найлѣпшимъ доказомъ, що теперь дѣе ся въ Росіи.

— ПОСЛѢДНЫЙ звѣтъ статистичного бюра у Вашинґтонѣ выказуе що населене Сп. Державъ збôльшило ся за послѣдныхъ 3 роки о 3 міліоны 905 тысячь 814 душь. Найбôльше залюдненый е край Ню-Йоркъ. Єго населене выносить 7 міліонôвъ 500 тысячь душь. Пенсилвенія мае поверхъ 6 міліонôвъ 500 тысячь, Илинойсъ 5 міліонôвъ, а Тексасъ 3 міліоны населеня. Лишь 22 краѣвъ въ Сп. Державъ мають теперь менше, чимъ 1 міліонъ жителѣвъ а въ 14 краяхъ ихъ число перевысшае 2 міліоны! Въ цѣлôй нашôй републицѣ е 438 мѣстъ, котрѝ числять бôльше якъ 100 тысячь жителѣвъ. Число жителѣвъ 15. головныхъ мѣстъ представляе ся, якъ слѣдуе:

Мѣсто Ню-Йоркъ мае 3 міліоны 716 тысячь 139 душь населеня, Чікаґо 1 міліонъ 873 тыс. 880, Філяделфія 1 міліонъ 367 тыс. 716, Ст. Луисъ 612 тысячь 279, Бостонъ 594 тысячь 618, Болтиморъ 531 тысячь 313, Клівландъ 414 тысячь 950, Бофало 381 тысячь 403, Сенъ Франсіско 355 тысячь 919, Питсбурґъ 345 тысячь 43, Синсинаті 332 тысячь 934, Мілвоке 312 тыс. 736, Детроитъ 309 тыс. 653, Ню Орленсъ 300 тыс. 625, а Вашинґтонъ Д. К. 293 тысячѣ 217 душь.

ЧЛЕНАМЪ

бр. св. Петра и Павла въ Cleveland, O. вôд. Союза 102. Приходѣть на мітинґъ котрый вôдбуде ся 1-го Мая на 10 McKinstry St. Нехай кождый заплатить 25 ц. на конвенцію и выровнае свôй довгъ, бо инакше поступить ся зъ нимъ пôсля статутôвъ.

Иванъ Сенько, секретарь.

Вôйтъ.

Написавъ Л. Мартович.

I.

У двохъ хатахъ, що стоять у сусѣдствѣ канцеляріи громадскои, налякали ся въ однôй теля, а въ другôй песъ. Теля бекнуло тай скочило прямо на плôтъ и було бы пробило ся на коликъ, якъ бы Аничка не выбѣгла зъ хаты та не нагнала його на городъ. А песъ гавкавъ и рвавъ ся зъ ланцюха, неначе побачивъ бы чорта мѣсячнои ночи. Такого ляку нагнавъ бѣднымъ звѣрятамъ вôйтъ, Степанъ, що въ канцеляріи заговоривъ страшно грубымъ и сильнымъ голосомъ до радныхъ. Якъ вôйтъ заговоривъ, то дверѣ дрожали, а вôкна дзеленькотѣли неначе вôдъ бурѣ. Самого вôйта болѣли вуха вôдъ його питомыхъ слôвъ.

— Я вже не вѣтримаю сѣй бѣдѣ! — тудѣвъ Степанъ. — Уже знову наложили на мене кару 20 левôвъ. Просивъ я васъ, панове раднѝ, най я скину зъ себе оце чортôвське (вѣбачте за слово) вôйтôвство, та не можь у васъ сего допросити ся. Теперь берѣть та знову складайте ся на сю кару.

Раднѝ поглянули одинъ на одного тай крадьки заохочували себе, щобы котрый казавъ: „Не наша провина й не мы маемо покутувати“. Поглянувъ и вôйтъ на радныхъ и доразу порозумѣвъ ихъ думки.

— Отъ куда воно! — сказавъ — теперь вы мене не знаете, а якъ прикро, то пхаете мене всюды на передъ. За то, що заложили мы читальню — кара на мене; за то, що зробили вечерницѣ вѣ читальни — кара на мене; за то, що скликали вѣче — кара на мене; а теперь за то, що рада ухвалила писати до урядôвъ по руськи — кара также на мене.

Се прочитувавъ вôйтъ неначе вывчену лекцію. Раднѝ поспускали головы, бо видѣли, що правда по вôйтовôмъ боцѣ, та нѣхто зъ нихъ не мавъ вôдваги пристати на те, щобы за вôйта заплатити, бо боявъ ся нарѣканя вôдъ другихъ, що: „А дивѣть, куме, черезъ васъ мы тôлько втратнѝ“.

„А вы собѣ се въ лексѣ не майте“ — загудѣвъ вôйтъ допевнившись, що його слово переконало радныхъ. — „Отъ идуть вѣборы; не вѣберете мене на вѣбôрцю, то наложить староста кару, а вѣберете мене, то знову буде кара за то, що не голосую такъ, якъ староста хоче. Хѣба менѣ вразъ изъ хрунями на пана голосувати!“

Раднѝ посумнѣли, бо чули правду Степановыхъ слôвъ, але нѣхто зъ нихъ не знавъ нѣякои порады.

„Та же мы видимо, що бѣда“ — зваживъ ся вôдозватись одинъ изъ радныхъ — „але скажѣть намъ, куме Стефане, де намъ тои порады шукати?“

— „Хѣба въ ворожки“ — завважавъ одинъ изъ молодшихъ.

— „За пораду я вамъ нѣчого не скажу“ — вôдповѣвъ вôйтъ — „бо я вже радивъ ся всюды, де мôгъ, тай нѣхто менѣ рады не давъ. Ходивъ я по адвокатахъ, ходивъ по комітетахъ; писавъ до Львова, писавъ до Вѣдня, а староста таки мене каравъ тай карае. Бувъ я вже въ самого намѣсника у Львовѣ та жалувавъ ся: за таке й за таке мене староста карае, а намѣсникъ менѣ каже: то не правда, бо за таке не вольно карати! Тай радьте ся теперь у кого хочете. Лишь я вамъ одно маю сказати, що грѣхъ и за мене. Вôдки я маю за всѣхъ поличники брати? Таже й вы, куме Петре, тай вы, куме Василю, вы ще статнѣщѝ господарѣ вôдъ мене. Побудьте но й вы трошки вôйтомъ. Най буде въ насъ за рядомъ що року иньшій вôйтъ, бо на одного то за тяжко“.

Теперь усякій зачинавъ свое говорити, а всѣ годили ся на те, що бѣда, та що мужикови тяжко зъ панами бороти ся.

Ся нарада була бы закôнчила ся тимъ, що вôйтови позволили бы пристати межи хрунѣвъ, бо галицькѝ політичнѝ власти вже не одну громадску раду такимъ способомъ изломили. Але зъ багна того выратувавъ ихъ, бодай на короткій часъ, Иванъ Хворостюкъ. Се бувъ найстаршій чоловѣкъ изъ радныхъ, дуже штудерный и хитрый на розумъ.

„А моя рада така — говоривъ Иванъ Хворостюкъ храпливымъ и слабымъ голоскомъ. — „Коли вже кождый вôйтъ мусить бути караный, то треба такъ робити, щобы йому та кара на вадила. Я не туда говорю, абы мы за нього платили“ — додавъ Хворостюкъ побачивши, що раднѝ його зле порозумѣли — „лишь я туда говорю, абы вôйтъ и мавъ кару й абы нѣхто не платив еи тай абы кара була заплачена“.

Теперь раднѝ зацѣкавились, перестали межи собою розмовляти та слухали вважно Хворостюковыхъ слôвъ. А Хворостюкъ вôдкашлявъ ся й говоривъ далѣ:

„Вы мене пытайте ся, чому нашъ вôйтъ боить ся кары, а я вамъ скажу: бо мае вôдки заплатити, е на чѣмъ пошукати. А якъ бы вôйтъ нѣчого не мавъ, то бы нѣякои кары не боявъ ся. Добре кажу чи зле? — запытавъ ся Хворостюкъ цѣлои рады.

„Правду кажете“ — вôдповѣли всѣ гуртомъ.

„Отъ такъ же й се“ — говоривъ Хворостюкъ; — „вѣберѣмъ такого вôйта, що не мае нѣчого, то й нѣякои кары не буде бояти ся. Але хто межи нами такій, що нѣчого не мае?“

Раднѝ поглянули одинъ на одного тай допевнили ся, що такого межи ними нема. Се вони сказали Хворостюкови.

„Я то й самъ вижу“, — говоривъ Хворостюкъ — „що на кождôмъ можна пошукати кары. Але й на те е рада. Вы мене пытайте ся яка, а я вамъ скажу“.

Йванъ Хворостюкъ пôднѣсъ кулакъ до горы тай говоривъ поволи та зъ притискомъ кожде слово:

„Скиньмо ся, панове господарѣ, всѣ якъ мы тутъ е, зъ радныхъ тай вѣберaймо нову раду. А до новои рады кладѣмъ нашого громадского пастуха, Петра Коваленка. А вôдтакъ вѣберaймо мы Петра Коваленка на начальника нашои громады. Отака моя рада!“ — скôнчивъ Йванъ Хворостюкъ и пустивъ кулакъ у долину.

Хочь якъ ся рада здавала ся раднымъ чуднсю й смѣшною, отже вони таки по довгôмъ балаканю згодили ся на те, що Хворостюка требя послухати.

II.

Коли староста дôзнавъ ся, що цѣла рада зрезиґнувала, то не тôльки нѣчого проти того не мавъ, але ще й утѣшивъ ся. Та громадска рада була въ цѣлôмъ повѣтѣ найтвердша тай при жадныхъ выборахъ не йшла старостѣ на руку. Староста боявъ ся, що при сихъ выборахъ польскій кандидатъ перепаде. Тимъ то мавъ надѣю, що якъ настане нова громадска рада й новый вôйтъ, то староста зможе выбрати такихъ выборцѣвъ, якихъ йому треба.

Тому то староста запорядивъ выбôръ до громадскои рады дуже борзо, такъ борзо, що громадяне бояли ся, що не зможуть выбрати Петра Коваленка до рады. Петро Коваленко нѣчого не мавъ тай нѣякого податку не плативъ. Мешкавъ вôнъ собѣ на громадскôй толоцѣ въ соломянôй будѣ.

Абы мавъ право бути раднымъ, донѣсъ вôйтъ до старосты, що Коваленко побудувавъ на громадскôй толоцѣ нову хату та що повиненъ платити податокъ. Могло отже таке стати ся, що заки Коваленкови вымѣрять податокъ, то буде вже по громадскихъ выборахъ. Але тутъ выйшло переслѣдуване громадѣ на корысть. Черезъ те, що ся громада все йшла при выборахъ проти польского кандидата, ненавидѣли еи всѣ уряды. Податковый урядъ мстивъ ся на нѣй при всякôй нагодѣ и старавъ ся кождого громадянина знищити протизаконными податками. Тай симъ разомъ польскѝ урядники въ австрійскôмъ урядѣ, котрѝ привыкли всяке право доптати ногами, не позабули про свôй патріотичный обовязокъ переслѣдувати честну громаду. Таки незабаромъ вымѣривъ податковый урядъ Петрови Коваленкови домовый податокъ найвысшій, якій було можна.

А зъ Петромъ Коваленкомъ отаке було:

У приставскôмъ лузѣ, що передъ громадскою толокою, изъ середы на четверъ деръ ся соловѣй цѣлѣську нôчь. Десь на зоряхъ издрѣмало ся йому, але вôнъ усе бувъ певный, що першій звѣстить днину. Тому повернувъ ся на галузцѣ хвостикомъ до сходу сонця, приплющивъ очи й сховавъ головку пôдъ крильце.

Отже заспавъ.

Збудила ся зазуля, дивить ся: ажь свитае. Сама своимъ очамъ не повѣрила. „Абы соловѣй сегодня заспавъ?!“ — думала: „се не може бути!“

Алежь нѣ; зорѣ поринають у голубôмъ небѣ, тихій вѣтрець потягае, дерева стрѣпують зрошеными листочками: настае божа днинка.

Замахала зъ легка крильми зазуля, втворила дзюбокъ и: „кук..“ не докôнчила свою спѣванку. Думка въ неи бука така, що якъ що до чого (якъ еще нѣбы не день), то скаже: „Я собѣ лишь такъ... позѣвала“.

На голосъ зазулѣ прокинувъ ся соловѣй и таки задеревѣвъ на галузцѣ. Ще йому таке не лучило ся, абы зазуля його выпередила. Скочивъ якъ попареный, обернувъ ся головкою до сходу сонця й спищавъ не своими голосами. Неначе хотѣвъ своимъ лящанемъ выкинути всѣмъ изъ памяти те, що зазуля вже обзывала ся.

Засоромила ся зазуля, що втратила таку нагоду, абы перевысшити соловѣя, тай не кôнчила вже свою спѣванку, але зачала еѣ на ново.

Та зовсѣмъ безъ причины посперечали ся соловѣй изъ зазулею: нѣ вôнъ, нѣ вона не звѣстили днины, але зробивъ се иньшій птахъ. Симъ птахомъ бувъ Петро Коваленко.

Вôнъ вже вôдъ пôвъ години гойкавъ по лузѣ на коровы й ялôвникъ, вôдгоняючи ихъ на толоку. Скакавъ за неслухняними телятами босыми ногами черезъ ровы та чѣплявъ ся на корчѣ веретою, що мавъ ѣѣ на плечахъ замѣсть свити. Якъ скакавъ черезъ ровы, то придержувавъ правою рукою торбину, бо мавъ у нѣй хлѣба, три головки чôснику, пятеро яблукъ и трохи сыра въ капустянôмъ листку.

Коли пригнавъ худобу на толоку, перша його рѣчь була оглянути буду та позатикати соломою дѣры, щобы не протѣкало. Вôдтакъ сѣвъ собѣ пôдъ буду, заклавъ ноги пôдъ себе, обернувъ торбину на придолокъ и вынявъ ѣду. Знявъ капелюхъ, перехрестивъ ся та ставъ харчувати.

Ледви сонце пôдбило ся въ гору, а Петро Коваленко з'ѣвъ чверть хлѣба й пôвтора головки чôснику, ажь ось идуть прямо на него два присяжнѝ. Оденъ несе нову свиту, а другій чоботы.

Порôвнялись: „Слава Богу!“ — „Слава на вѣки!“

„Ану, Петре, взувай чоботы тай одягай свиту. Годѣ тобѣ все на толоцѣ за худобою назирати, иди трохи на село та мешь вôйтувати“ — говорить одинъ присяжный.

Петрови застигъ хлѣбъ у руцѣ. Роззявивъ ротъ, вытрѣщивъ очи тай — мовчавъ.

Що оденъ присяжный говоривъ, то другій договорювавъ, а Петро таки нѣчого не мôгъ розчовпати. Не було рады, мусѣли присяжнѝ на будучого вôйта таки добре накричати:

„Одягай ся, сякій-такій сыну, бо якъ тя спряжу бучкомъ, тай шкôра трѣсне!“

Петро зложивъ руки на груди тай заговоривъ тремтячими губами: „Люде добрѝ, змилуйте ся! Що се на мене-за напасть? Чимъ я провинивъ ся?“

Присяжнѝ на те не зважали: таки мусѣвъ Петро взутись и одягнути ся.

Оденъ присяжный лишивъ ся при худобѣ, а другій пôгнавъ Петра на передъ себе.

Вôдъ коли Петро жие, ще нѣколи такъ не налякавъ ся, якъ того дня.

(Конець буде).

Листъ изъ Старого краю

Тортуры въ Ишпаніи.

Духъ инквізиціи повѣявъ знову зъ Ишпаніи на весь цивілізованый свѣтъ своимъ грôзнымъ подувомъ...

Бо хочь вôдъ часôвъ „святои“ инквізиціи минули вже сотки лѣтъ, хочь уже затихъ стогôнъ катованыхъ и паленыхъ на кострахъ „во имя Господне“, то въ вôтчинѣ святои инквізиціи и еи головного ката Торквемады, въ Ишпаніи, змѣнило ся не богато...

Церковь католицка тамъ надôвсе, держава на услугахъ церкви, а пôдъ ихъ ярмомъ стогнуть міліоны народа, нидѣе свободôна людська думка, стогнуть катованѝ жертвы.

Смѣло можна сказати, що нѣгде, навѣть въ деспотичнôй Росіи, робучій народъ не терпить такихъ переслѣдувань и мукъ, якъ въ Ишпаніи. Вôдъ коли въ Ишпаніи зачавъ ся робôтничій рухъ, т. е. вôдъ 1870-ыхъ рокôвъ, переслѣдуванямъ робôтникôвъ нема кôнця и мѣры. Робôтничій рухъ въ Ишпаніи розвиваесь пôдъ стягомъ анархізму*), а що анархісты найострѣйше выступають противъ теперѣшныхъ несправедливыхъ порядкôвъ на свѣтѣ, то ишпанське католицьке правительство давить робôтничій рухъ всѣми силами не жахаючись и найбôльше жорстокихъ та нелюдськихъ средствъ.

Ось и недавно дôйшли до насъ зъ Ишпаніи страшнѝ вѣсти. Зъ початкомъ серпня 1903 р. застрайкували въ Alcala del Valle рôльнѝ робôтники. Жандармерія дôстала приказъ здушити страйкъ за всяку цѣну, — почала отже стрѣляти до спокôйныхъ робôтничихъ зборôвъ.

Робôтники не стерпѣли и почали боронитись, а въ слѣдъ за тымъ почались арештованя и тортуры арештованыхъ. Доперва пôзнѣйше, въ жовтни, удалось катованымъ робôтникамъ пустити въ свѣтъ листъ, въ котрôмъ описали свои муки, муки такѝ страшнѝ, такѝ нелюдськѝ, що просто не хочеть ся вѣрити, абы теперь такѝ рѣчи могли дѣятись.

Арештованыхъ били палицями и шаблями по голôмъ тѣлѣ, вôдтинали имъ пальцѣ, роздушували желѣзными шрубами руки, вырывали шнурками половѝ орґаны, а що вже штуркали та копали, про се вже и згадувати годѣ.

„Мы не могли бы дôйти до кôнця зъ описуванемъ нашихъ мукъ, — пишуть катованѝ робôтники въ згаданôмъ листѣ, — досить буде запевнити, що зъ 94 арештованыхъ чоловѣкôвъ и жѣнокъ нема нѣ одного, кого-бъ не катували въ найстрашнѣйшій способъ, хто не мавъ бы на своимъ тѣлѣ знакôвъ перебутыхъ мукъ. Мусимо ще додати, що всѣхъ насъ, чоловѣкôвъ и жѣнокъ, замкнули въ комнатѣ, де було мѣсце ледви на 30 осôбъ. Одна жѣнка задля натовпу вродила передъ часомъ неживу дитину; жандармъ вхопивъ плôдъ и кинувъ до выходкôвъ. Богато людей зôмлѣло, иньшѝ мало не подушились...“

Коли сей листъ оголосили деякѝ робôтничѝ ґазеты въ Захôдной Европѣ, здавало ся, що весь цивілізованый свѣтъ зôрветь ся бурею протестôвъ противъ такихъ звѣрствъ. Але де тамъ! Лише тамъ, де робôтничій рухъ розвиваеть ся

---

*) Анархія, се слово грецького походженя и значить: бракъ панованя, бракъ власти. Анархісты хотять добити ся при помочи соціяльнои революціи такого ладу, въ котрôмъ було бы выключене всяке пановане, всяка власть. Нѣхто не мавъ бы надъ собою нѣякого пана, а для рôжныхъ користныхъ цѣлей свобôднѝ люде лучились бы зъ собою въ свобôднѝ громады, тѝ громады входили бы знову въ зносины зъ собою и т. д. одным словомъ: весь свѣтъ бувъ бы свобôдною спôлкою свобôдныхъ людей. Щобы такій ладъ завести, на се — кажуть анархісты — треба знести приватну власнôсть и знищити державу. Всѣ богатства, якѝ є на свѣтѣ, мають бути спôльнымъ добромъ усѣхъ людей; кождый мавъ бы пôсля своеи охоты, силы и здôбности працювати, а за те вживавъ бы всего, чого йому забагнеть ся. Отсе въ кôлькохъ словахъ стремлѣня анархістôвъ.

пôдъ стягомъ анархізму, протестували и по ґазетахъ и на зборахъ противъ тыхъ звѣрствъ, а въ Парижи почала навѣть выходити окрема ґазета п. з. „Espagne inquisitoriale", посвячена испаньскимъ вôдносинамъ; решта публики, не выключаючи на жаль навѣть соціяльныхъ демократôвъ, мовчить мовь воды въ ротъ набрала... Про вôйну японьско-россійску, про любовнû исторіи на дворахъ коронованыхъ головъ, и т. п. пишуть по цѣлôмъ свѣтѣ; але що въ Ишпаніи мордують и катують невинныхъ робôтникôвъ, про те всѣ мовчать...

5. Цвѣтня, 1903. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Філаделфіи, Па.

Христосъ воскресъ! Зъ того таку радость мали тутъ цареславнû въ своѣй ґуберніи на Ватерлу стритъ, що зараз по Службѣ Божой цѣла ґуберніа Ватерлу стала са сценою великого боевища. Прались на чудо! Ажь вкôнци примашерована полиція и положила конець битцѣ своими палками. Але на тôмъ ще нестало, бо скоро тôлько полиція вôдойшла каждый хрунь свою жену за волосе и мастивъ кулакомъ та погребачомъ вôдъ пеца по кацапски, зъ радости...

Украинцѣ що були мѣжь товпою народа чули питаня мѣжь американцями: чи то Индіяны? Чи „то такій въ Russians звычай?

Вєдка здаесь была всему причиною.

Очевидець.

Про тую саму вôйну яку провадили въ Філаделфіи на Воскресеніе Христове Москалѣ (зъ пôдъ Горлиць) и то не зъ Японцями, але зъ самими собою, пише намъ ще одна особа такъ: „На Воскресеніе Христове, на рôчне свято, таке ся мѣжь тутешными кацапами чудо дѣяло, що я ще такого не бачивъ. Такъ ся усѣ били, крики и гаморъ бувъ такій, що Англики мусѣли спровадити полисменôвъ, щобы застановили тое чудо. А потôмъ на остатку К. такъ збивъ свою жену, що и за рôкъ не опамятае ся".

Зъ Клївелендъ, О.

Нашому братови Григоріеви Фикъ, членови братства св. Петра и Павла и Р. Н. Союза вôд. 102, наприкрило ся парубоцке житє и появъ собѣ дружину. На весѣлю бувъ предсѣдатель братства и другû члены. Гостѣ забавляли ся гарно и прилично.

До нашого мѣста е доступъ зъ всѣхъ сторôнъ чи то треномъ чи шифомъ, а если хто хоче то и воздухомъ може прилетѣти. Такъ тутъ зробивъ оденъ великій птахъ, що зовесь бузько. Залетѣвъ до нашого мѣста и просто до хаты секретаря бр. св. О. Николая Гр. Коваля и принѣсъ ему здорового хлопчика, Михаила. Хрестивъ о. Молчаній.

И молодôй парѣ и молодому хлопчикови та его родичами желаю здоровля и щастя.

Членъ Союза.

„UKRAINA BROTHERHOOD".

Пôдъ тымъ заголовкомъ надруковавъ „Свѣтъ" (ч. 11), орґанъ цареславнои місіи, вырывки зъ письма А. Гончаренка и пододававъ до нихъ свои уваги, немовь кажучи: „дивѣть що за лихû люде тû Украинцѣ!

„Свѣтъ" самъ признае, що Гончаренко писавъ до него про сю историю такъ: „Печатайте якъ знаете лучше изъ этого письма. А еще лучше передайте суду Божію безъ печати".

Але „Свѣтъ" не передавъ сеи справы суду Божію безъ печати, лишь надруковавъ зъ листôвъ Гончаренка все те, що могло кидати лихе свѣтло на Украинцѣвъ а затаивъ те, що Гончаренко писавъ про цареславну місію, Тихона и т. д.

Ввиду сего въ интересѣ правды и, щобы показати спосôбъ воюваня „Свѣта" противъ Украинцѣвъ та о скôлько можна покладати ся на информации д. Гончаренка, подаемо тутъ его письмо зъ 25. Януара 1904 р. писане до ред. „Свободы".

„Въ „Темноту", — издателю Туркевичу, я писавъ, щобъ Свѣтъ Сонця Правды просвѣтивъ его. Копію его письма посылаю Вамъ якъ документъ для исторіи.

Копія.

January 18, 1904.

Священику В. І. Туркевичу Издателю Свѣтъ.

Задумавъ я провести Свѣтъ въ Вашу „Темноту".

„Геникъ вôйшовъ въ сношенія съ нѣкимъ Гончаренкомъ, бывшимъ россійскимъ монахомъ". — Може и Тихонъ бувъ колись россійскимъ монахомъ, а теперь Алеутскимъ епископомъ, и надзирателемъ „Помойной ямы въ Санъ Франциско". — Якъ зô мною несправедливо обôйшлось „Московске Право-не-славіе" (цей выраз я употребивъ першій разъ въ „Колоколі" Марта 15, 1860 р.), то я вырвавъ ся на Вôльную Волю изъ ихъ кайданôвъ въ Лондонъ; отгуда обернувъ ся зъ просьбою до благороднѣйшого мужа того часу князя Горчакова, міністра Иностранныхъ Дѣлъ. И вôнъ вопреки не-Святому Синоду нарядивъ слѣдственну комісію до Атенъ. Посланника А. П. Озерова лишили позиціи, а архимандрита Антонина Капустина — за смакъ въ содоміи перевели въ Константинополь, бо вôнъ „заzлюбивъ нашу матушку"... (Вѣрши Пушкина о капитанѣ Бороз.). — Добившись правъ, я вернувъ ся на Востокъ; принявъ рукоположене во Пресвитера на Атонской горѣ вôдъ епископа Мелетѣя на Кореи, при свѣдкахъ Єпатроні Ставроникита, Февраля 25, 1862; и прийшовъ до Атенъ — бо мене тамъ знали, де Атеняне дали менѣ гражданство и позицію въ Панделікосъ. Въ тôмъ мѣстѣ есть палата королевска и выдають ся часто дипломатичнû обѣды. Въ Апрѣлѣ 24, 1864, мене избрали оратором перед королемъ и гоєтями. Ця моя проповѣдь написана на гербовôмъ паперѣ. „Священикови Агапіеви — король Георгій пôдписавъ". Я бувъ въ повнôмъ священичôмъ облаченію. — Я не самозванець! Графъ Блудовъ россійской посланникъ шановно розмовлявъ зô мною.

Въ мои часы въ Атенахъ орґанізовалась релігія — або чѣстне священьство, щобъ преостановити блудодѣянія въ нежонатôмъ духовеньствѣ. Въ молодости чоловѣкъ приймае священьство, не подумавши добре, — безъ закона Natura, товариша-жены. До цеи реліґіи взявъ ся Митрополитъ Лікурґосъ, на островѣ Корфу, и вôдкрыто бракосочетавъ ся, оставшись митрополитомъ. Архімандритъ професоръ Атеньского университета Вимбосъ, вôдкрыто бракосочетавъ ся, оставши Священикомъ. Архімандритъ Вимбосъ читавъ знамениту дисертацію передъ Ареопагомъ: „Подобаетъ Епископу бути, единыя жены мужу, цѣломудренну и святу". — Якъ хочете я Вамъ пришлю копію для публикаціи въ Свѣтъ, може избавите вôдъ прелюбодѣянія епископа Тихона и возьме чесную жену.

Сентября 28, 1865, въ New York City Hall, я бракосочетавъ ся зъ пречистою дѣвою, де бувъ свѣдкомъ брать моеи жены, котрый теперь въ New York-у, може вôнъ спôткае Васъ и просвѣтить Вашû очи — за выразъ — „нѣбы — то жена".

„Who steals my purse steals trash;
'Twas mine, 'tis his, and has been slave to thousands;
But he that filches from me my good name,
Robs me of that which not enriches him
And makes me poor indeed".

Shakespeare.

Ба московскû blood-hounds, hounded me from 1857, и ѣдять хлѣбъ звой, своимъ гавканемъ.

Мои зношеня зъ Геникомъ такû: Вôнъ довѣдавъ ся, що я того року вôддаю въ аренду 30 акрôвъ моеи фармы, по $2 за акръ, щобъ тôлько досить було грошей податки выплачувати, не для обогащеня, приславъ для мене $60 за аренду, и прибули до мене — для его идей и щобы навчити ся коло мене калифорнѣйского фармерства: — Юрко Сиротюкъ зъ жѣнкою Анастазіею, двома дѣтьми и батькомъ Даниломъ, Иванъ Данильчукъ зъ жѣнкою и дитиною, Илько Стечишинъ и Дмитро Ферлей — це всѣ, December 11, 1902, и поселились не въ хлѣвѣ, а въ гарнôмъ домику, о двохъ комнатахъ, котрый я удержую для пацієнтôвъ, котрû приѣзджають до мене на мінеральную воду. Жѣнка Юрка Анастазія варила имъ; ба, вони тайно ѣли одинъ вôдъ другого, обманювали одинъ другого — пянствовали, нѣчого не робили въ поли. Иванъ Д. покинувъ ихъ Brotherhood, January 12, 1903 и пошовъ на фарму H. & W. Meck стало жить; Илько въ Southern California, а Дмитро на Planing Mills do Haywards.

А Юрко вôдобравши вôдъ Геника, пôдъ mortgage фарма его батька Данила — оденъ check $118 и другій $500, перебравъ ся до Haywards.

На цей рôкъ по December 1, взявъ въ аренду тû 30 акрôвъ Charles Househoildt of Haywards; зъ такими людьми я можу зрозумѣтись и до ладу. Це Brotherhood, я не обкрадавъ и не обманювавъ, безпутнû люде пôшли на безпутье. Баба зъ воза колесамъ легче.

Священику
В. І. Туркевичу
Священикъ
Агапій Гончаренко.

P. S. February 2, якъ Юрій С. поселивъ ся въ Haywards, повѣсивъ превелику сталеву бляху на своѣй хатѣ: Ukraina Brotherhood, коло него жило 16 людей Галичанъ, — а вôнъ бувъ босомъ. Въ Октобрѣ всѣ вони переѣхали до Санъ Франціско, ходять въ московску церковь и трують мене."

Чому „Свѣтъ" не на друковавъ сего листу рѣчь зовсѣмъ ясна. Єму ходило о те, щобы обкинути болотомъ Украинцѣвъ, але рôвночасно змовчати про се, що не гарного говоривъ д. Гончаренко о цареславію и россійскôмъ урядѣ. Тактика справдѣ нечесна, але гôдна московского аґента.

О скôлько честнѣйша думать и поступають Украинцѣ, нехай покажуть слова одного зъ тыхъ, котрыхъ Свѣтъ обкидае болотомъ: „Въ сѣй справѣ треба взяти на увагу Гончаренкôвъ вѣкъ а се вже само его въ многихъ случаяхъ выправдати може. Що вôнъ много протерпѣвъ вôдъ Росіи, се вѣдаи неоспоримый фактъ, а що въ наслѣдокъ переслѣдувань (котрû не конче мусѣли бути задля его любови волѣ и Украины) вôнъ схибивъ на умѣ и всюды бачить лишь московску здраду и пôдлôсть, се нѣчо дивного. Я думаю, що вôнъ лишь стара, але дуже злобна дитина. Щобы догодити тôй дитиннôй злобѣ, вôнъ не цофне ся передъ жаднымъ средствомъ. Ненависного собѣ вôнъ заразъ охрестить шпіономъ, злодѣемъ, піякомъ, розпустникомъ и всѣмъ можливымъ. Се можна дуже добре спостеречи хотьбы й на тôмъ „историчнôмъ документѣ", якій вôнъ вамъ заславъ. Тихонъ мусать конче бути розпустникомъ, хоть не знаю, чи е яка пôдстава такъ говорити. Коли вже треба конче Тихона „звѣхати", то можна найти на се иньшû рѣчи мудрѣйшû и чеснѣйшû, якихъ масу можна-бъ найти. Чому конче розпусту? — Або отъ таке твердженe, що той пôшовъ въ Haywards, иньшû въ Southern California и т. д. и т. д., а потôмъ выходить, що таки жили разомъ и разомъ перевозили ся та разомъ мабуть и „въ московску церковь ходять". Чи-жь се не дитиняча злоба?

Гумористъ Гончаренко! „Ходять въ московску церковъ и трують мене" — але не каже, за що его мають трути.

Прости боже старому, бо не знае навѣть що говорить!"

Юрій Брандесъ про „Ruthenische Revue" и про Украину.

Звѣсный письменникъ, професоръ въ Копенгадзѣ, др. Юрій Брандесъ, помѣстивъ въ найбôльшôмъ даньскôмъ дневнику „Politiken" зъ дня 14. марта с. р. простору вступну статю п. з. „Ruthenen", въ котрôй цитуючи „Ruthenische Revue" (почавши вôдъ 1. числа І. рôчника ажь до 4. числа II. рôчника) пише про положене Украинцѣвъ въ Росіи. Каже, що доси свѣтъ знавъ лише про гноблене Поляковъ, Фѣнляндцѣвъ, Грузинôвъ и Вôрменъ въ Росіи. Но въ державѣ царя живе ще одинъ — шестый що до числа народъ въ Европѣ, именно Украинцѣ. 25 міліонôвъ Русинôвъ живе въ Росіи, 3 міліоны въ Австріи и пôвъ міліона въ Угорщинѣ. Брандесъ наводить дословно пôсля 1. числа „Ruthenische Revue" (зъ минувшого року) царскій указъ зъ р. 1876. та переслѣдуваня украиньского слова въ Росіи. Посвячуе короткій уступъ Шевченкови и Котляревскому. Вôдтакъ наводить пôсля „Ruthenische Revue" (ч. 10.) описъ полтавского свята, вôдкрытя памятника Котляревскому, згадуе про рефератъ д. Косачевои, посла Романчука и т. д. Вôдтакъ слѣдуе описъ 35-лѣтного ювилею М. Лисенка. Даньскій ученый згадуе про проф. дра Пулюя и про переклад святого письма на украиньску мову та зазначуе, що въ Росіи дозволеный переклад на татарскôй и монґольскôй мовѣ, тôльки забороненый на украиньскôй. Брандесъ кôнчить свою простору статю цитатомъ зъ 4. числа „Ruthenische Revue" (зô статѣ „Panrussentum oder Panmongolismus?"), а именно словами: „Проте думаемо, що побѣда Японцѣвъ въ тôй вôйнѣ була бы щастемъ для народôвъ Росіи, бо офіціяльна Росія обиджена въ своихъ азійскихъ инстинктахъ, мусѣлабы свои народы трактувати бôльше по европейски и свои азійскû пляны бодай на якійсь часъ покинути". При тôй нагодѣ треба зазначити, що статѣ про Украину въ „Ruthenische Revue" подали недавно навить двѣ японьски часописи. Змѣстъ вступной статѣ зъ 2. числа за сей рôкъ про кривды галицкихъ Русинôвъ на поли шкôльництва подало кôлька визначныхъ францускихъ часописей якъ „La Revue" „Mercur" и и., а вѣденьскій тыжневникъ „Die Zeit" зъ дня 26. марта с. р. подавъ змѣстъ статѣ про „Сѣча". Вступну статю зъ 3. числа передрукували всѣ визначнѣйшû заграничнû нѣмецкû дневники.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
he Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
t 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16. 903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 879.

„Свобода"

Часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба все-да зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не одни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименитыхъ дописей не приниимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ" въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Уваги.

Въ 11., 12. и 13-ôмъ числѣ „А. Р. Вѣстника" появилась статя пôдъ заг. „Организація Американьской Греко-Катол. Церкви". Статя написана умѣло, але задовго и непопулярно. Кромѣ сего язычіе, якого „А. Р. Вѣстникъ" уживае, причиняе немало до того, що бôльшôсть читателѣвъ еѣ не зрозумѣе. А шкода, бо хотяй не зô всѣмъ, що въ тôй статѣ написано, можна годитись, то загаломъ беручи, становище автора справедливе и добре бы было, еслибъ якъ найширшій круги греко-катол. Русинôвъ познакомились зъ сею статею. Авторъ статѣ стоить на тôмъ, що америк. греко-католики находять ся въ церковнôй неволи у тутешнои римо-католицкои ерархіи, хотяй въ дѣйстности мають право бути вôдъ неѣ независимій а зависимій лишень вôдъ римского престола. Дальше вказуе на лихій наслѣдки и загальну деморализацію, якій зъ того выйшли та заключае, що если положене не змѣнить ся, то американьскій греко-кат. невдовзѣ зовсѣмъ загинуть. Яко выхôдъ зъ сего положеня предкладае авторъ скликане мітинґу амер. гр. кат. духовеньства, на котрôмъ бы бувъ передискутованый и оброблений плянъ орґанізаціи гр. к. Церкви въ Америцѣ, та выслана просьба до Риму, щобы тойже прислявъ тутъ одного прелата, пôдъ котрого предсѣдательствомъ вôдбувъ бы ся амер. греко-кат. соборъ, а ухвалы сего собору дали бы пôдставу до зъорґанізованя гр. к. Церкви. Авторъ статѣ протестуе также противъ вмѣшуваню ся якихъ небудь чужихъ властей свѣтскихъ чи духовныхъ въ справы греко-кат. Церкви въ Америцѣ а тымъ самымъ и противъ именованю о. Годобая епископомъ.

Въ разѣ, еслибъ духовеньство не взялось за сю справу, кôнчить авторъ, повинній бы взяти ся за неѣ свѣтскій люде.

Статя, якъ сказано, заслугуе на увагу; жаль тôлько, що авторъ еѣ не пôдписавъ ся. Бракъ цивільнои вôдваги у него, чи друга сему причина? Сего не повинно бути. Аджежь тутъ справа серіозна и крити ся зъ нею нема потребы. Хтось иниціяторомъ мусить бути, хтось мусить зробити початокъ, инакше выйде на се, що справа знову вôстане вôдложена на дальше.

На нашу думку плянъ акціи въ сѣй справѣ поданый Русинами зъ Елмайры, Н. Й. не тратить своеи вартости и не треба его засипляти. Рада Духовна повинна бы выстосувати вôдозву до членôвъ Союза и Соединенія та всѣхъ греко-кат. священикôвъ въ Америцѣ въ справѣ поконвенційныхъ зборôвъ.

———

Борцѣ за свободу — гнобителями другихъ. Те можна сказати про панôвъ польскихъ и мадярскихъ. И однй и другй кричали на весь свѣтъ, що борють ся за свободу не лишь свою, але и другихъ, однакъ скоро лишь дôстали крихточку свободы и силы въ свои руки, сейчасъ почали гнобити другихъ. Про се, що польскій шляхтичѣ та другй шовіністы выробляють въ Галичинѣ зъ Русинами, нема що й казати, бо про се не-разъ пише ся у Свободѣ. Але такъ само, єсли ще не гôрше, знущають ся надъ другими народами мадярскій панки и ихъ прихвостнѣ на Угорщинѣ. Послѣдный фактъ гнобленя бѣдного народу на Угорщинѣ е ось сей. Мадярскій урядъ зробивъ контрактъ зъ анґлійскою корабельною компаніею Cunard Line, що кождого року пошле черезъ неѣ 30 тысячь еміґрантôвъ до Америки. За те Cunard Line мае дати мадярскимъ панкамъ 40 коронъ вôдъ кождого чоловѣка, значить разомъ 1,200.000 коронъ на рôкъ. Щобы свôй контрактъ сповнити, мадярскій урядъ не позваляе еміґрантамъ зъ Угорщины ѣхати до Америки на Нѣмеччину, Голяндію або Бельґію, але змушуе ихъ ѣхати черезъ портъ Фіюме, до котрого доходять кораблѣ Cunard Line. Въ наслѣдокъ сего бѣдній еміґранты змушеній платити высшй цѣны за перевозъ до Америки и вмѣсто 7—10 днѣвъ, ѣхати водою ажъ до 19 днѣвъ та чекати неразъ по 10 до 14 днѣвъ на корабель у портѣ. Въ той спосôбъ мадярскій урядъ здирае до послѣдного цента и такъ бѣдныхъ еміґрантôвъ. Але нема чому дивуватись. Полякъ и Мадяръ — сежь два братанки .. а кождый нарôдъ мае такій урядъ и такъ зъ нимъ обходять ся, якъ вôнъ собѣ заслугуе. Польскій и мадярскій паны будуть такъ довго грати людямъ на носѣ, якъ довго люде, що теперь зносять все терпеливо, будуть имъ позваляти на тое. Але скоро люде прийдуть до розуму и вхоплять панôвъ за чубы, тогды имъ певно вôдхоче ся подôбного поступованя.

———

При сѣй нагодѣ не завадить спомнути, що деякй корабельній лініи въ наслѣдокъ контракту мадярского уряду зъ Cunard Line обнижили цѣну шифкартъ зъ 42 на 24 доляры. Що се значить? Се значить, що цѣны, якй люде платили компаніямъ за перевôзъ черезъ море були дуже высокй. Бо если деякй компаніи могуть теперь (задля конкуренціи) перевозити людей за 24 доляры, то чому не могли робити того перше? А если могли робити а не робили того, то видно, що ошукували и натягали людей.

———

Господине Симъ! Мы годнй ще не такй письма прочитати якъ вашй и ихъ зрозумѣти. А що такй „низкоученй", якъ вы себе назвали, смѣють ся зъ того що мы пишемо, то се ще не доказъ щобы те, що мы пишемо було глупствомъ. Вы чули пословицю „смѣе ся якъ глупый до сира"? Сиръ не е глупство, але дурный подивившись на него смѣе ся. Чому? — бо дурный. Такъ само мае ся рѣчь и зъ вами та другими „низкоучеными". Смѣетесь — а чому, сего и самй не знаете. Що вы и другй „низкоученй" (та ихъ всего може кôлька) выкидають „Свободу" за порôгъ, се такожь не доказъ, щобы „Свобода" писала глупства. Ось вы дайте курцѣ або хочьбы и безрозѣ кусень дорого каменя, або золота — то она цѣны нѣ вартости его не зрозумѣе. И будьте певнй, що если бы курка або безрога, могла смѣятись такъ якъ вы, то смѣялась бы зъ того хто еѣ се давъ, а если бы мала руки и умѣла писати хочь такъ якъ такй „низкоученй" якъ вы, то выкинулабъ сей кусень дорогого каменя або золота за порôгъ и написалабы протестъ до нюйорскои казеты. Не все чого вы не розумѣете або не силѣ оцѣнити мусить бути глупствомъ. Фактъ самъ показуе лишь, що вы низкоученый. Впрочѣмъ, до сего вы самй признаетесь.

———

Въ дописи „З Канадийскої Руси" друкованои въ „Русланѣ", м. м., авторъ еѣ о. П. Філясъ, зачѣпивъ и „Свободу". У вôдповѣдь скажемо хиба те, що жаденъ зъ тутешныхъ священикôвъ Серафима нѣ до Сполученыхъ Державъ нѣ до Канады не спроваджувавъ. Щожь до самого Серафима, то „Свобода" трималась сего принципу, що не треба чоловѣка уважати злымъ, доки нема на се доказôвъ. Годѣ було „Свободѣ" горлати, безъ всякои на се пôдставы, що Серафимъ жидъ, ошуканець и т. п. такъ якъ се робили цареславнй, москвофілы и о. Філясъ. Рôвножь не може „Свобода" дивитись на подѣѣ руско-американьскй лишь черезъ греко-католицкй окуляры. Серафиміяда, се на нашу думку прямый выпливъ політики Риму взлядомъ гр. к. Русинôвъ въ Америцѣ и „батькôвскои" опѣки надъ ними галицк. князѣвъ церкви — а не выпливъ якихсь тамъ інтриґъ. Своею дописею о. Ф. неначе хоче сказати: дивѣть, тутъ таке и таке дѣялось, така й така небезпека грозила гр. к. церкви, а мы своею великаньскою працею все те побороли и привели до порядку. Well, хто хоче сему вѣрувати, нехай вѣруе: de gustibus non est disputandum.

Слôвце „На сучаснй темы".

Въ 13 ч. „Свободы" появилась статя: „На сучаснй темы" д. Емеса. Я не хочу критикувати еѣ, а якъ разъ противно мушу сказати, що тов. Емесъ доложивъ стараня, щобы зôбрати всѣ подробицѣ гôднй застановы въ одну цѣлôсть и подати ихъ пôдъ розвагу заморскимъ Украинцямъ. Я вповнѣ годжу ся зô всѣмъ сказанымъ шановнымъ авторомъ, та й не маю найменьшого сумнѣву, що всѣ Украинцѣ безъ розбору, почавши вôдъ попôвъ ажъ до чорноробучого майнера мусять годити ся зъ тымъ, божь кому можуть бути тайною всѣ тй браки, якй поставивъ передъ нашй очи д. Емесъ.

Та, щобы еще яснѣйшими зробити деякй зъ тыхъ бракôвъ, позволю и я собѣ сказати кôлька слôвъ.

Думаю, що д. Емесъ старавъ ся якъ найкоротше высказати ся про одинокй справы лише тому, що мавъ ихъ передъ собою досить показьну купку, проте нехай мое теперѣшне писане послужить за доповнене.

Найбôльшою недостачею оказуесь у насъ за моремъ бракъ політичныхъ часописей та выданъ літературно-науковыхъ, и се власне той товчокъ, надъ котрымъ якъ разъ конечно намъ застановитись.

На вѣчу въ Олифантъ, Па. ухвалили нашй делеґаты разомъ зъ духовеньствомъ побудовати якъ найскорше „Народный Дôмъ" та ввести въ жите иньшй институціи, якъ: Еміґр. Дôмъ, Бурсу, Банкъ и т. п., але про заснованe новои часописи, або змѣну „Свободы" въ дневникъ, то мабуть не було цѣлкомъ говорено, а коли може и забравъ бувъ хто голосъ про се, то мабуть такъ лагôдно, що навѣть не було що звѣстити ширшимъ кругамъ. Правда, що на тôмъ самôмъ вѣчу заявивъ д. Ст. Макарь, що приступае до выдаваня просвѣтныхъ книжочокъ „Слово" и се справдѣ, якъ одно такъ и друге була бы прекрасна рѣчь та крôмъ сего намъ таки конечно потреба новои часописи.

Щобы доконати такъ великого дѣла якъ збудоване „Народного Дому", потреба силы, треба посвяченя ся для спôльного добра. До сего дѣла мусить бути мѣжь нами Украинцями якнайбôльша солідарнôсть, а ся може выробитись лише тодѣ, коли пôзнаемо себе и нашй погляды, и нашй идеѣ вырôвнають ся. Та, щобъ сего доконати, конечно намъ заснувати бодай одну нову часопись, божь въ иньшій спосôбъ трудно, а тымъ бôльше тутъ въ Америцѣ, де мы розкиненй по всѣхъ усюдахъ.

Не думаю тутъ розводитись надъ тымъ, чи мы маемо силу, божь самъ д. М. Струтиньскій сказавъ, що мы міліонеры проти галицькихъ бѣдакôвъ, а якъ найлучше зробити се, то намъ вказавъ д. Емесъ.

Одинокои тыждн. „Свободы" нынѣ за мало для насъ. Она не въ силѣ заспокоити насъ пôдъ кождымъ взглядомъ. Она, яко одинока наша часопись, мусить занимати передовсѣмъ становище информаційнои ґазеты, а до того е ще орґаномъ „Союза". Намъ треба теперь дневника, якій бы скуплявъ насъ до однои громады, дебъ мы могли вырôвновувати нашй погляды та побачити нашу спôльну проґраму. Правда, що ся проґрама, якъ жива проґрама исторіи не може не переживати еволюціи и дифіренціяцiи, але се якъ разъ повинно лежати въ нашôмъ дѣлѣ.

Повысше сказавъ я „одинокои Свободы", а редакторы „Канад. Фармера" моглибъ дуже легко образити ся, що поминаю ихъ орґанъ, тому не буде вôдъ рѣчи згадати и про него кôлькома словами. Не знаю однакъ звôдки зачати, щобы прийти до належнои его оцѣнки. Не входжу въ те, хто тамъ е его выдавцями, але скажу, що они мабуть не почислили своихъ духовыхъ силъ, приступаючи до выдаваня ґазеты. Яку поживу дають они своимъ читачамъ, сего и они самй певно не въ силѣ сказати, бо щобъ такй передруки, якъ: „Иванъ Гусъ", „Юрко Стіфензонъ" и т. п. становили головну и то бôльшу часть ґазеты, тй передруки, котрй въ осôбныхъ брошурахъ давно розôйшлись тысячами примѣрникôвъ, то на таку латанину змогли бы ся и Руснаки 48 року, але не поступовцѣ XX. столѣтя. Правда „Канад. Фармер" друкуесь фонетикою (хотяй калѣчить еѣ), алежь се не каже ще не звернути уваги на его слабôсть. Щобы часомъ не образили ся пов. п. редакторы „Канад. Фармера" на мою увагу, скажу, що коли высилають свого „Фармера" въ народъ зô свѣтломъ въ рукахъ, то повинній приглянути ся добре, чи не держить вônъ лише кôнець держака старои смолоскипы. Розваживши добре, редакторы „К. Ф." самй пôзнають, що близшими будуть до сповненя своеи задачѣ, наколибъ мѣсто байочокъ и пережитыхъ передрукôвъ помѣщали бôльше интересныхъ дописей та поучаючихъ статей. Правда, що на такй рѣчи и мѣсця мають за мало, але тодѣ требабъ выкинути принаймѣ якусь часть бизнесовыхъ оголошень. Та за се, певно, читателѣ „К. Ф." подякували бы имъ.

Отже еще разъ звертаюсь зъ зазывомъ до всѣхъ заморскихъ Украинцѣвъ: Товаришѣ, попрѣмъ гадки д. Н. Зятика и д. Емеса и постараймось якъ найскорше замѣнити „Свободу" въ дневникъ, а на еѣ мѣсце заложити нову часопись!

Однакъ тутъ моя гадка трохи инакша вôдъ д. Емеса. Я уважавъ бымъ конечнѣйшою політично-орґанізаційну часопись, а въ части лише літературну, бо выключно яко літературно-науковый орґанъ, послужить поки що „Слово", выдавництво о. Ст. Макара. Крôмъ сего літературу можемо черпати и зô старого краю, а політика наша таки трохи инакша вôдъ старокраевои.

Маю надѣю, що нѣхто не кивне байдужно головою на порушену справу, божь мы Украинцѣ, маемо претенсію зачисляти ся до культурныхъ народôвъ, а культура, яко невсипуща еволюція людскихъ змагань до поступу, носить въ собѣ все: и науку, и промыслъ, и політику, мирну и революційну и всяку таку працю, яку можь назвати поступовою. Правда, безъ політичнои волѣ не можлива майжа нѣяка культурна робота, алежь мы не живемо пôдъ покровомъ бѣлого „батюшки цара". Мы на вольнôй земли Вашинґтона, де може й найлекше выбитись изъ хаосу тои рутеньскои отяглости, а коли се зробимо, тодѣ справдѣ докажемо, що мы гôдий сывы тои славнои минувшости.

Дубенко.

———

Д. Дубенко мабуть не читавъ нашихъ пояснень до статѣ Емес-а. Не думаемо тутъ повторяти знову того самого, про що вже було писано раньше, але скажемо ось що: Рускій дневникъ въ Америцѣ рѣчь дуже гарна, але н а р а з ѣ не можлива до здѣйсненя. Д. Дубенко видно мало знае тутешныхъ Русинôвъ и тутешнй обставины, если думае, що вже теперь могъ бы у насъ удержатись дневникъ. Пôсля нашои думки, американьскй Русины ще не стоять такъ высоко, щобы пôддержати морально и матеріяльно таке пôдприняте. Доказомъ на се хочьбы нашй тыждневники.

Впрочѣмъ, еслибъ д. Дубенкови удалось зъорґанізовати компанію для выдав-

ництва дневника то Боже помагай! Мы тôлько радй будемо сему. На нашъ поглядъ однакъ, мы не повиннй ще теперь закладати дневника (на те тôлько, щобы вôнъ пôсля короткого истнованя упоковвъ ся), але повиннй старатись зробити вже истнуючй нашй тыжневники тимъ, чимъ они повиннй бути, поставити ихъ на высотѣ своеи задачѣ. И се е обовязкомъ не лишь самыхъ выдавцѣвъ та редакторôвъ, але всеи американьскои Руси. Всякй зъусиля выдавцѣвъ и редакторôвъ безъ моральнои и матеріяльнои пôдмоги загалу, не вдѣють нѣчого. Доперва, коли допровадимо нашй тыждневники до высоты на якôй они повиннй стояти — будемо могли думати о дневнику. А покищо такій скокъ вôдъ слабыхъ тыждневникôвъ до дневника, мусимо уважати за рѣчь неприродну, передвчасну, котра не могла бы удати ся. Аджежь дитина заки зачне бѣгати, мусить впередъ научити ся ходити. Мы, американьскй Русины ще не стали на ноги, ще не умѣемо ходити, але заледви по земли рачкуемо, повземо, отже и неможлива рѣчь, щобы мы вôдразу вôдъ рачкованя перейшли наразъ до бѣганя. Все що будуесь, мусить будоватись на певныхъ пôдвалинахъ. Де пôдвалины нема, тамъ будынокъ хочьбы найгарнѣйшій и найкоштовнѣйшій та побудованый зъ найкрасшими цѣлями — мусить завалитись. У насъ пôдвалинъ до будованя дневника ще нема, ихъ треба доперва выробляти.

Не можна и на се покликуватись, що „мы міліонеры въ порôвнаню до галицкихъ нуждарѣвъ", бо хочь бы и справдѣ такъ було, то самй грошѣ еще не значать нѣчого. До грошей треба еще охоты ужити ихъ на одну рѣчь або другу. Аджежь въ Америцѣ е справдѣшнй міліонеры, е грошѣ великй, а прецѣнь многй люде вештають ся безъ роботы або навѣть зъ голоду умирають. Чому? Тажь прецѣнь тй міліонеры моглибъ помочи бѣднымъ людямъ, такъ що тй могли бы мати заняте и не умирали бы зъ голоду. Такъ, але они сего не роблять а се тому, бо не хотять.

Те саме и зъ Русинами американьскими. Єсли взяти всѣхъ Русинôвъ американьскихъ, то злучени разомъ, они справдѣ моглибъ мати и свôй Дôмъ Еміґраційный и Народный Дôмъ и свôй Банкъ; свôй дневникъ и що року до краю могли бы пôслати на народнй цѣли, если не бôльше, то бодай 250 тысячь долярôвъ, се есть понадъ оденъ міліонъ коронъ (божь прецѣнь пропивають рôчно понадъ 5 міліонôвъ долярôвъ). Але чи американьскй Русины роблять се? Нѣ. А чому? Не тому, що бракъ у нихъ средствъ, бракъ грошей, але тому, що бракъ у нихъ охоты выдати грошѣ на повыошй рѣчи, тому, що они не хотять на сй рѣчи грошей выдавати.

Оно звучить дуже гарно, радити мѣсце посвячене бизнесовымъ оголошенямъ, заповнювати чимсь поучаючимъ, та на жаль се не всегда можна въ практицѣ выконати. Выдаване не лишь дневника, але навѣть тыждневника коштуе стôлько грошей, що люде, котрй нѣколи не були выдавцями, могуть мати про се заледви слабе поняте. Въ многихъ выпадкахъ выкинене бизнесовыхъ оголошень безъ рôвночасного пôднесеня передплатнои цѣны булобъ нѣчимъ другимъ якъ лишь засудомъ дотычнои часописи на смерть. А треба знати, що бôльша часть Русинôвъ е дуже ласа на дешевй рѣчи. Пôднесене предплатнои цѣны навѣть зъ розширенемъ часописи майже неможливе. Читателѣ сейчасъ покликують ся на дешевôсть англицкихъ часописей, забуваючи, що англицкй часописи мають десятки а неразъ сотки тысячь предплатникôвъ, та що англицку часопись можна далеко дешевше выдавати якъ руску. Не сумнѣваемось о щирости высказôвъ дд. Зятика, Емеса и Дубенка, але на разѣ не бачимо можливости до сповненя ихъ бажань. Бажаня ихъ могуть сповнитись доперва тогды, если буде приготованый грунтъ до такого пôдпринятя; а таке приготовлене не може обôйтись безъ якъ найбôльшого заинтересованя ся вже истнуючими у насъ выданями черезъ увесь руско-американьскій загалъ, а передовсѣмъ черезъ свѣдомй та интеліґентнй одиницѣ зъ помѣжь сего загалу.

Що чувати въ свѣтѣ.

НАША республика строго придержуе ся невтральности. Коли сими днями розôйшла ся чутка, що Росія купуе въ Америцѣ кôлька военныхъ кораблѣвъ, союзне правительство у Вашингтонѣ заявило, що не дозволить на се, абы котра небудь зъ воюючихъ державъ на далекôмъ Сходѣ шукала пôдмоги въ Сп. Державахъ. Росія нѣ Японъ не можуть ту купувати военныхъ кораблѣвъ анѣ жадныхъ военныхъ матеріялôвъ, доки вôйна треває. По вôйнѣ то инше дѣло.

ПО БИТВѢ пôдъ Чемульпо, въ котрôй були затопленй российскй кораблѣ „Варягъ" и „Коріець", французска, нѣмецка та российска преса закидали Американцямъ нелюдяность, бо мовлявъ, присутнй тамъ американьскй кораблѣ, не хотѣли ратувати потопаючихъ Москалѣвъ. Деякй часописи розписували ся про те дуже широко и намагали-сь представити Американцѣвъ въ якъ найгôршôмъ свѣтлѣ. Мѣжь тымъ показуе ся теперь, що не такій чортъ страшный, якъ его змалювали вороги...

Капітанъ Маршалъ, комендантъ американьского кружляка „Віксбурґ", що бувъ свѣдкомъ морскои борбы пôдъ Чемульпо, налôславъ оногды рапортъ до Вашингтону, котрымъ простуе всѣ сплетнѣ. Въ рапортѣ сказано, що Американцѣ спустили човна зô своихъ кораблѣвъ и ратували Росіянъ якъ могли. Опôсля хотѣли ихъ взяти на кружлякъ „Віксбурґ" и транспортовый корабель „Зефіро", але Москалѣ вôдмовили и удали ся на французскй кораблѣ.

Выходить зъ того, що закиды, робленй Американцямъ, лишенй всякои основы. Очивидно комусь ходило о се, щобы представити ихъ въ злôмъ свѣтлѣ и... закинувъ имъ нелюдяность, себто не вагувавъ ся збрехати. Иншихъ замѣтôвъ и фактôвъ мабуть не мôгъ найти.

ЯКЪ американьскй капіталисты побивають ся за тымъ, щобы п. Рузвелтъ оставъ и на дальше президентомъ Сп. Державъ, видно хочь бы и зъ сего, що дають великй грошѣ на его выборы. Деякй зъ нихъ навѣть не крыють ся зъ тымъ, але дають явно, безъ обвиняковъ. — Такъ пр. міліонеръ Андрю Карнеґі, мавъ недавно сказати прилюдно, що дасть 500 тысячь або й міліонъ долярôвъ, наколи ходить о се, щобы переперти выбôръ п. Рузвелта. Отже вôнъ наручный для нихъ.

ХТО пукає, тому отворять, а хто боре ся, може выбороти собѣ дуже много. Такъ можна сказати нынѣ про Мадярôвъ. Робили обструкцію въ парляментѣ, выступали противъ розгонôвъ австрійского правительства, домагали ся своихъ правъ, бороли ся безъ упину и такъ приневолили династію числити ся зъ ними. Нынѣ австрійска династія дѣлає для Мадярôвъ одну уступчивôсть за другою. Ось и сими днями цѣсарь Францъ Йосифъ I. позволивъ имъ перевести зъ Туреччины и похоронити въ Будапештѣ мощѣ революціонера Франца Ракочого II., котрый померъ въ турецкôмъ мѣстѣ Родоста, 1735 року. А треба знати, що Францъ Ракочій II. бувъ найбôльшимъ ворогомъ злуки Угорщины зъ Австрією и признаня теперѣшнои династіи на Угорщинѣ. Вѣвъ отже зъ Габсбурґами довгу и кроваву вôйну, але не мôгъ освободити рôдного краю. Побореный цѣсарскими вôйсками, бувъ приневоленый утѣкати до Туреччины, де й померъ на выгнаню. Мадяры зачисляють его до своихъ найбôльшихъ героѣвъ и патріотôвъ, тому настала мѣжь ними велика радôсть, що его кости спôчнуть на рôднôй земли.

Австрійска династія не мае одначе причины любити свого ворога, та мусить пôддобрювати ся Мадярамъ. Ось вамъ примѣръ, чого можь дôпяти борбою.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Необережность Москалѣвъ стала ся причиною нового нещастя въ Портъ Артурѣ. Намѣсникъ Алексѣевъ телеґрафуе до царя, що дня 22. с. м. вылетѣвъ у воздухъ російскій пароходець, котрый закладавъ міны коло порту, а цѣла его осада згинула. Именно погибъ при тôмъ поручникъ Пель и 20 морякôвъ.

Такъ отже Росіяне самй себе нищать и убивнють безъ упину. Нещасливыхъ случаѣвъ безъ кôнця и мѣры, а наколи добре роздивити ся въ російскихъ втратахъ на мори, то пересвѣдчимо ся, що ихъ необережнôсть и незнане бôльше нанесли шкоды, чимъ ворожа фльота. Смѣшне, але... правдиве.

Зъ иншихъ подѣй на далекôмъ Сходѣ, отсѣ заслугують на увагу: Намѣсникъ Алексѣевъ мавъ просити царя, щобы звôльнивъ его вôдъ обовязкôвъ мѣстокороля, але царь не давъ доси рѣшучои вôдповѣди. Причиною его резиґнаціи мае бути ся обставина, що царь сильно обмежуе его власть и оказуе явне невдоволене зъ его правлѣня. На добавокъ именувавъ комендантомъ фльоты на Сходѣ адмірала Скридлова, котрый кôлька разôвъ мавъ скритикувати дѣяльнôсть Алексѣева и уходити за его найбôльшого ворога.

Японцѣ лишили вже Портъ Артуръ въ супокою и зъ цѣлою енерґією взяли ся до перевоженя вôйскъ на сушу. Минулого тыжня мали они перевезти величезный транспортъ вôйскъ до Кореи, а теперь приготовляють до перевозу двѣ новй арміи, зъ котрыхъ одна мае бути высаджена въ охрестности Портъ Артура, а друга коло Владивостока. Надъ рѣкою Ялю нема богато японьского вôйска. Все те занепокоило російскй вôйсковй круги, бо показуе ся, що ворогъ змѣнивъ свôй первѣсный плянъ и мае якйсь новй намѣры. Имовѣрно загадуе покористуватись обезсиленемъ російскои фльоты и зъ цѣлою силою ударити на Портъ Артуръ та Владивостокъ. Нападъ мавъ бы бути выконаный зъ двохъ сторôнъ.

Не знати лише, чи имъ се удасть ся, бо Росіяне также обезпечили ся якъ слѣдъ. Морске побереже коло Портъ Артура и Владивостока е такъ сильно укрѣплене, що годѣ тамъ высаджувати вôйско. Мимо того вôйсковй знатоки твердять, що Японцѣ звернуть ся головно противъ тыхъ двохъ крѣпостей и такъ довго не спочинуть, доки не высадять вôйско въ ихъ околицяхъ. Нападъ на Манджурію мали они понехати.

Телеґрамы.

Петербургъ, 21. цвѣтня. Росія купила въ Нѣмеччинѣ кôлька величезныхъ пароходôвъ, котрй хоче узброѣти и прилучити до военнои фльоты. Є мѣжь ними найлѣпшй и найшвидшй пароходы, що курсували мѣжь Гамбурґомъ и Америкою.

Парижъ, 22. цвѣтня. Выдатки Росіи на вôйну выносять 1 міліонъ 500 тысячь рублѣвъ денно.

Тутешнй фінансісты увѣряють, що въ російскôй касѣ находить ся еще 400 міліонôвъ долярôвъ.

Чіфу, 22. цвѣтня. Дописуватель дневника „Стандардъ" одержавъ звѣстку, що на западнôмъ побережу пôвострова Ляо Тунґъ, 30 миль на пôвнôчь вôдъ Портъ Артура, высаджено велику силу японьского вôйска. Росіяне не могли перешкодити сему.

Токіо, 22. цвѣтня. Російскій панцирникъ „Побѣда" е такъ сильно ушкодженый, що лежить коло реперацiйныхъ варстатôвъ въ Портъ Артурѣ, неспосôбный бôльше до борбы.

Близь островôвъ Клифордъ бачили въ четверъ російску фльоту, зложену зъ 12 военныхъ кораблѣвъ, якъ плила въ пôвнôчнôмъ напрямѣ безъ свѣтла и сиґналôвъ. Коло Вей-Гай-Вей задержала она кôлька купецкихъ кораблѣвъ.

Петербургъ, 23. цвѣтня. Адміралъ Скридловъ, новоименованый комендантъ російскои фльоты на Сходѣ, выѣхавъ нынѣ до Портъ Артура. Товпы народа витали адмірала зъ величезнымъ одушевленемъ.

Портъ Артуръ, 23. цвѣтня. Дôйшла ту чутка про битву надъ рѣками Ялу и Помаку, въ котрôй поборено 1500 Японцѣвъ. Трехъ Москалѣвъ погибло а 12 было раненыхъ.

Шанґай, 23. цвѣтня. Въ Кореи заносить ся на великій бунтъ противъ Японцѣвъ. Корейцѣ рѣшучо невдоволенй зъ господарки Японцѣвъ въ своимъ краю. Пять компаній корейского вôйска зъ постôйнои арміи прилучило ся до ворохобникôвъ въ Тонґчакъ.

Петербургъ, 24. цвѣтня. Доносять зъ Ню-Чванґъ, що двохъ Японцѣвъ хотѣло убити ґенерала Куропаткина, котрый тамъ бувъ передъ кôлькома днями на инспекціи вôйскъ. Японцѣ були перебранй за жебракôвъ. Найдено при нихъ затроенй штилеты.

Гарбінъ, 24. цвѣтня. Ту розстрѣляно минулого тыжня двохъ японьскихъ офіцирôвъ, якй, перебранй за хіньскихъ робôтникôвъ, хотѣли знищити зелѣзничій шляхъ коло Туръ-Чіха. Военный судъ засудивъ ихъ на кару смерти черезъ повѣшене, але Алексѣевъ зъ огляду на ихъ офіцирску ранґу, перемѣнивъ имъ шнурокъ на кульку.

Гакадата, 25. цвѣтня. Въ напрямѣ Владивостока вôдплило звôдси кôлькадесять транспортовыхъ кораблѣвъ зъ кôлькадесятьма тысячами вôйска. Транспортъ ескортуе сильна военна фльота.

Петербургъ, 25. цвѣтня. Російске вôйско затопило на рѣцѣ Помака японьскій корабель. Въ борбѣ, яка при тôмъ повстала, було раненыхъ 2 російскихъ офіцирôвъ и кôлькохъ воякôвъ.

Константинополь, 26. цвѣтня. Росія вôдкупила вôдъ Туреччины военный корабель „Меджидія", що передъ 2 мѣсяцями бувъ збудованый въ Сп. Державахъ.

Лондонъ, 27. цвѣтня. Владивостоцка ескадра затопила коло Вонсонъ, на схôднôмъ побережу Кореи, японьскій пароходъ купецкій „Ґойо Мару". Ескадра патролюе по мори.

НОВЙ ЧЛЕНЫ

зôстали еще принятй въ мѣсяцю Апрѣлю до вôд. 85:

Игнатій Яворскій
Михайло Морисъ
Стефанъ Розлуцкій
Онуфрій Вѣстовскій
Панталь Галецкій
Павелъ Мильковичь
Иванъ Рудякъ

Тй члены зôстали принятй безъ мітинґу. Хтобы знавъ противъ нихъ дещо най дасть знати до Уряду мѣсцевого. Григорій Гнатко, мае ся зголосити до 14 днѣвъ у мѣсцевого секретаря братства въ Гейзелтонъ, Р. Н. С. ч. 85, бо инакше буде вымазаный зô списку членôвъ. Припоминаю такожь всѣмъ членамъ братства въ Hazleton, Pa., що слѣдуючій мітинґъ буде ся отримовати 15 мая, на котрый каждый членъ мае ся явити и свôй довгъ заплатити; такъ само буде ся читати рахунки чотири мѣсячнй.

М. Мардиняк, председатель,
Ф. Поливка, секретарь.

ПОДЪ РОЗВАГУ КОНВЕНЦІИ.

Маючи на серци добро Р. Н. Союза и славу руско-украиньского народу, передаю гадку делеґатамъ слѣдуючои конвенціи въ Шамокинъ, Па. чи неможливо бы было змѣнити барву на „Грамотѣ членьскôй Р. Н. Союза". Можна бы то взяти пôдъ увагу, и чи не лѣпше було бы дати акуратный кольоръ прапорôвъ тыхъ двохъ націй, вмѣсто того щобы выглядали такъ якъ теперь. Сли е ще богато сихъ грамотъ то, щобъ ощадити гроша, не треба давати до друку другихъ заразъ, але можна бы почекати поки тй не выйдуть.

Теод. Коханъ, секретарь вôд. 45.

ЗАБАВА ЗЪ ТАНЦЯМИ ВЪ ANSONIA, CONN.

вôдбуде ся дня 30 Апрѣля 1904. въ нѣмецкôй гали на High Str. На початку вôдограе кружокъ аматорôвъ одноактову комедію „Настоящй" — почôмъ слѣдують танцѣ при добôрнôй музицѣ. Доходъ призначеный на мѣсцеву Читальню им. Ив. Котляревского. Вступъ 25 ц. Початокъ точно о год. 7. вечеромъ. Знаменита нагода для всѣхъ. Буде можна туньо а красно забавитись.

Комітетъ Читальняный.

МІТИНҐЪ.

въ справѣ Народного Дому вôдбуде ся въ Скрентонъ, Па. въ Недѣлю 1-го Мая о год. 4-ôй пополудни въ гали церкви св. Йоана Хрестителя. На мітинґъ сей запрошуе всѣхъ рускихъ патріотôвъ

Комітетъ.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ....Вас: Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.......... Jersey City, N. J.
Мих. Градонь.............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.......... .Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.................Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другй запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете больше якъ деинде.

УПÔМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючй до „Союза" а маючй высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ!

Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) наказуе, що кождый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повыжшого параґрафу и стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу выровнати всѣ залеглй довги за значки Р. Н. С., книжочки платничй и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ не буду розсилавъ. Информаціи, що до выбору делеґатôвъ оголошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поважанємъ

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запамятати, що грошѣ належачй до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тй моні ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касіера.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ПОСМЕРТНЇ ВѢСТИ.

ДАНИЛО КОВАЛЬ, лѣтъ 1½, сынъ Дмитра Коваля и членъ Р. Н. Союза упокоивъ ся 1 Апрѣля с. р. Вѣчная память!

СПРОСТОВАНЄ.

Въ 14-ôмъ числѣ „Свободы" була оголошена смерть Тимка Пейка яко бы члена вôддѣлу 20. Т. Пейко не бувъ членомъ вôддѣлу 20 анѣ Союза взагалѣ.   Ред.

Ч. 295. КВІТЪ $300.00 на триста доларôвъ, котрй п. Орина Лещиньска отримала яко посмертну запомогу по мужу Юстинѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa., Apr. 18 1904.

Орина Лещиньска.

Свѣдки: Максимъ Пелякъ, Никифоръ Габура.

С. Хорощакъ, секретарь.   Г. Малинякъ, предсѣдатель,

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ бр. св. Йоана Хрестителя въ Бофало, Н. Й., вôддѣлъ 15, и тихъ членôвъ, котрй мешкають поза Бофало: въ Ланкестеръ, Н. Й., Нортъ Тонаванда, Н. Й., Брантфордъ, Канада, що на другій мѣсяць, то єсть 8. Мая буде ся зберати мѣсячне и щобы кождый членъ, котрый належить до Р. Н. Союза, постаравъ ся весь свôй довгъ заплатити и 25 цт. на конвенцію.

Н. Серединьскій, секр. Союза.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила, вôддѣлъ Р. Н. Союза 14, въ St. Louis, Mo., повѣдомляе всѣхъ членôвъ братства, що на мѣсячнôмъ мітинґу въ день 1-го Мая буде радити ся о дуже важныхъ справахъ и также на тôмъ мітинґу буде выберати ся делеґата на головну Конвенцію. На той мітинґъ мае явити ся кождый членъ пôдъ карою 50 центôвъ.

За Урядъ братства:
Михаилъ Ридзикъ, предс.,
Алекс. Валевскій, касіеръ,
Григорій Копча, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ брацтва Усп. Пресв. Богородицѣ, ч. 56, въ Allegheny, Pa., що 8-го Мая всѣ члены мають ся зôйти на мітинґъ и кождый мае выровнати свôй довгъ и всѣ належитости до Союза и до братства. Буде ся выберати делеґата на Конвенцію, кромѣ сего буде радитись о другихъ важныхъ справахъ. Тожь кождый членъ нехай прийде, абы кождый о всѣмъ знавъ.

Петро Ґерляхъ, предсѣдатель,
М. Турковскій, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

до братства св. Володимира вôддѣлъ Союза 108 въ Нюйорку (д. м.) пріймае ся новыхъ членôвъ въ апрѣлю и въ маю! Платить ся лишь 25 ц. мѣсячного; зголошувати ся належить до предсѣдателя Андрей Вовкъ, 224 East 3. Str. (top floor) New York City. Хто еще не належить нехай вступае!

Мітинґи вôдбувають ся передъ першимъ въ суботу кождого мѣсяця въ гали Блащиньского. No 414 East 5. Str. New York City.

Андрей Вовкъ, предсѣд.
Антôнъ Шеремета, секр.
Якимъ Лошко, кас.

Дня 30. Апрѣля 1904 р. вôдбудесь въ Yonkers, N. Y. въ сали Turn Hall на улици Elm дуже красне **представленє театральне,** котре уряджуе церковь св. Михаила на свôй доходъ.

Аматоры зъ „Кружка театрального" будуть грати осьтй три штуки:

1. Въ гôрничôй дубровѣ,
2. Выворожила,
3. Тато на заручинахъ.

Передъ представленємъ почавши вôдъ 2. годины по полудни и по представленю буде баль.

Поєдинчій тікетъ коштуе (першорядный) 50 цнт. и 35 цнт. (другорядне мѣсце).

Комітетъ Церковный.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроює руске тов. „Зоря" въ Нюйорку долъ мѣста, въ Суботу дня 7. Мая 1904 въ Liberty Hall, 527 E. Houston St., New York City. Музика знаменита. Тікетъ 25 ц. Початокъ точно о годинѣ 7. вечеромъ. Запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ зъ Ню Йорку и околицѣ. При сѣй способности повѣдомляє ся тыхъ, що закупили тікеты, що пôдчасъ балю вôдбуде ся также выгравка золотого годинника жѣночого, а хто бы желавъ собѣ тікетъ на выгравку того годинника то може єго на балю набути.

За Комітетъ:
Тарнавскій, предсѣдатель,   Йосифъ Шкрибайло, секретарь.

БАЛЬ!

Дня 30-го мая с. р. вôдбуде ся въ Бофало на Black Rock-у при ул. Amherst ч. 432, въ гали Марцѣнковского о год. 6½ вечеромъ баль на доходъ церкви въ новооснованôй парохіи.

Вступъ вôдъ особы 25 ц. Женщинамъ вступъ вôльный.   КОМІТЕТЪ.

ТОВАРИСТВО „ЗАПОРОСКА СѢЧЬ" устроює дня 21. Мая театральне представленє

„Американьскій Шляхтичь" и „Не жартуй зъ серцемъ"

въ гали на Ave. A., Progress Assembly Rooms 28—30, bet. 2 & 3 St., New York, N. Y.

Вступъ перше мѣсце 75 ц., друге 50, трете 35, ґалєрія 25. По представленю баль.

За Комітетъ:
Петро Титла, предсѣдатель,   Иванъ Бѣлобрамъ, секретарь.

Сли хочете

стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ, котрй будуть выходити що мѣсяця пôдъ заголовкомъ „Слово" вытнѣть сю карточку, вложѣть еи до коверты зъ монійордеромъ на $1.50 и зашлѣть до: Rev. St. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю $1·50 яко пренумерату на просвѣтнй книжочки „Слово".

Имя и прозвище: ....

Докладный адресъ: ....

....

Гдє єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперéдъ.

ШУКАЮ

свого шваґра Костя Ґибея, родомъ зъ Реґетьова, повѣтъ Горлицѣ. Вôдъѣхавъ зъ Йонкерсъ 4-го Августа 1903 гдесь коло Питсбурґа. Була чутка за него, що го забило въ майнахъ. Сли хто зъ краянôвъ знає о тôмъ нещастю або о нѣмъ, сли жиє, зволить менѣ донести.

Tit Dubec,
359 Nepperhan Ave.,
2   YONKERS, N. Y.

Надôслане.

13. и 14. Апрѣля бувъ я въ Crossfork, Pa. Цѣле Братство Пресв. Богородицѣ Р. Н. С., якъ взагалѣ всѣ Русины, замешкалй въ Crossfork числомъ до 50 душъ приступили до св. сповѣди и причастія.—Вздержавшивъ 14. є. м. зовсѣмъ вôдъ роботы, святкували Crossforkскй Русины сей день неначе Великдень. Въ тôмъ дни по полудни поблагословивъ я шапки и вôдзнаки братскй.— Зъ своеи поѣздки до Crossfork вынѣсъ я взагалѣ дуже миле враженє – и вы, братя Русины въ Crossfork, держѣть ся й надальше такъ, якъ держитесь!— Наконець дякую всѣмъ, особливожь Йосифови Судѣ, Иванови Мацкови и Федорови Гриценкови за гостинность, зъ якою мене принимали.

О. П. Понятишинъ.

Злодѣ.

Злодѣемъ называемо того, хто присвоюе собѣ чужу рѣчь. Звычайно злодѣѣ крадуть въ ночи, або взагалѣ тогды, коли другй люде не могуть бачити ихъ гидкого дѣла. Але американьскѣ москвофилы дойшли вже до такои подлости, що крадуть въ бѣлый день, въ живй очи, та ще крадене добро переправляють на свое копыто, выставляють передъ свѣтомъ якъ бы свое власне. Маємо на думцѣ злодѣйство, якого допускае ся нюйорска казета. Друкуе „Лиса Микиту", котрого написавъ славный украиньскій писатель Дръ Иванъ Франко, але не каже нѣчого про се, що Лиса Микиту написавъ Иванъ Франко та ще безправно переправляе его працю на свой ладъ.

Такій поступокъ не е нѣчимъ другимъ лишь пôдлымъ злодѣйствомъ, а люде, що такъ поступають, въ тôмъ разѣ редахторы нюйорскои казеты, суть пôдлыми злодѣями.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

28	Ч.	Аристархъ
29	П.	Агапія мученица
30	С.	Симеонъ Акакій
1	Н.	Май. Іоаннъ и Косма
2	П.	Іоаннъ ветхопещерн
3	В.	Теодоръ преподобный
4	С.	Іаннуарій еп. (Преп.)

— ШВЕДСКІЙ пароходъ „Dries" зъударивъ ся на Балтійскôмъ океанѣ зъ кораблемъ незвѣсного имени и потонувъ въ протягу кôлькохъ минутъ. Шѣснайцять люда зъ корабельнои осады погибло въ морской глубинѣ. Нещасте лучило ся дня 21 с. м.

— ЗЪ войсковыхъ арештôвъ въ Денсъ Мейнесъ, Айова, утекло 12 арештантôвъ, котрымъ пôддавъ хтось вильникъ, абы мали чимъ перепилувати краты. Утѣкачѣвъ не зловлено доси.

— СУДОВИ доходженя въ справѣ страшнои катастрофы въ копальни Гервікъ, коло Питсбурга, Па. выказали, що вина цѣлого нещастя спадае на инспектора и суперинтендента копальнѣ. Обохъ выновникôвъ потягнено вже до судовои одвѣчальности.

Въ копальни Гервікъ, якъ мы се свого часу доносили, погибло наслѣдкомъ експльозіи газôвъ 178 роботникôвъ.

— ЕКСПЛЬОЗІЯ бензины лучила ся минулои пятници въ пивници одного дому въ Перемишли (Галичина) и убила трехъ людей, а богато покалѣчила. Сила експльозіи была такъ велика, що высадила сотки вôконъ въ сусѣднихъ домахъ. — Такій телеґрамъ надослѣвъ зъ Дебрецина до американьскихъ дневникôвъ.

— ВÔДЪ 6. лютого до 16. цвѣтня с. р. выбито въ монетарни Сп. Державъ въ Філадельфіи, Па. 60 міліонôвъ 180 тысячь 390 золотыхъ 20 доляровокъ. Въ одномъ лише тыжни, що починавъ ся днемъ 11. цвѣтня выбито 11 міліонôвъ 302 ты. 600 штукъ золотыхъ грошей.

— ВЪ „Канадійскôмъ Фармерѣ" ч. 14. стор. 2. кол. 2. въ передруку гумористичного монольоґу Леся Мартовича п. з. „Нечитальник" читаемо мѣжь иньшимъ: „Та бо ще вважаєте, є й друга казета, що за читарні пише, также й вона, вважаєте, мае своє імя, але вже не так дивно називаєся: „Спадщина". Въ оригіналѣ (гляд. особна брошурка „Не-читальник" и збôрникъ оповѣдань Л. М—ча п. з. „Не-читальник") та „ґазета, що за читальнѣ пише" называла ся „Громадський Волос" а не „Спадщина". Цѣкаво на якôй пôдставѣ пп. редакторы „К. Ф." позволили собѣ на таку змѣну, чи за позволенємъ непôдписаного автора Л. Мартовича, чи лишь iure caduco. Варто рôвножь знати, чому въ „К. Фармерѣ" взагалѣ не подае ся именъ авторôвъ пôдъ передруками ихъ творôвъ (навѣть такого В. Стефаника), а лишь якъ бы задля якоись привілеґіи доступають сеи чести дд. Ґеникъ та Франко, въ послѣдныхъ часахъ також и Л. Селянськiй а часомъ и Руданськiй. Невжежь лишь тіи авторы мають вартôсть? Рôвне право для всѣхъ! Ганить ся другихъ за бракъ етики, такъ грѣхъ и „Кан. Фармера" укрывати. Байдуже що вôнъ нашь!

Мир. Стечишинъ.

— ДО американьскихъ дневникôвъ телеґрафують зъ Вѣдня, що бувша австрійска архикнягиня Стефанія, жена помершого цѣсаревича Рудольфа, збожеволѣла. Якъ звѣсно, є она дочкою бельгійского короля Леопольда, а вôдъ кôлькохъ лѣтъ женкою мадярского ґрафа Лонай. Умова недуга почала проявляти ся въ ней вôдъ того часу, якъ вôддала ся за ґрафа.

— ДНЯ 9. цвѣтня обдаровавъ Богъ донькою Макара и Анну Вôльху. При крестѣ отримала имя Марія. Нехай жіе и выростае на потѣху родичѣвъ и славу Руси-Украины. На тôмъ мѣсци складаю п. И. Щелецкому сердечну подяку за зôбрану складку на А. Р. Фондъ Народный въ сумѣ $1.72.

Гость.

Пѣсня про американьске и галицке щасте.

Якъ у зимѣ и у лѣтѣ сосна зеленѣе,
Такъ менѣ тутъ въ Америцѣ завше серце млѣе.
Приѣхавъ я въ Америку грошей заробити,
Въ Галичину вôдôслати жидови сплатити.
Въ Галичинѣ тато, мама на грошѣ чекають:
Пришли сыну пару коронъ, зъ голоду вмираемъ.
Приславъ бы я пару коронъ, самъ се Господь знае,
Але ходжу за роботовъ пôвъ року минае.
Що день ходжу за роботовъ, роботы шукаю,
А тутъ бѣда, нема грошей, зъ голоду згибаю.
Ой, Господи милосерный, якъ то перебути,
Черезъ Жиды, черезъ Ляхи мушу загинути.
Ой, ставъ же я пôдъ фабрикôвъ и зачавъ думати,
Буду-жь я тай до родины дрôбный листъ писати.
Ой сѣвъ же я коло стола, тяжко задумавъ ся
Та за своимъ краемъ рôднымъ ревно розплакавъ ся.
Краю рôдный та далекій, хто тобѣ причина?
Чи тй Юды, чи тй Ляхи, чи ворожа сила?
Ой, тй Юды недовѣрки, они насъ здирають;
Черезъ нихъ то нашй люде за море втѣкають.
Не одень си тутъ приѣхавъ на лиху годину:
Погибъ смертевъ у фабрицѣ — оставивъ родину.
Въ старôмъ краю Ляховъ-драбôвъ е тамъ дуже много;
Высыкають чоловѣка до цента одного.
Якъ Татаре нападали и мѣста палили
Рускй люде ся тримали, взаимно любили,
Але потôмъ Ляхи вражй насъ пôдъ себе взяли,
Гôрше Туркôвъ и Татарôвъ въ ярма закували.

М. Довбенко.

Гимнъ въ альбомъ царославному „Свѣтови“.

(На нуту „Тамъ на горѣ ярута вежа“).

Тамъ у Бриджпортъ, въ Америцѣ,
Тамъ выходить пôдлый „Свѣтъ“;
Тамъ и нашй москвофілы
Безрозумнй мовбы плôтъ.
Якъ споглянуть темнымъ окомъ,
Де Украинцѣ живуть,
То ажь серце въ нихъ вмлѣвае
Зъ бороды волосє рвуть.
Царославнй всѣ хорошй
Зъ довгими бородами...
До Москвы насъ намовляють,
Бо имъ платить — рублями.
Дармо вни насъ намовляють
Мы за ними не пôйдемъ,
Бо мы сыны Украины
Крѣпко єѣ бережемъ.
Бо россійскій царь-батюшка
Се найгôршій рускій катъ,
Москвофілы и вся Ляшня
Вони зъ собовь за панъ-братъ.
А мы славнй Украинцѣ
Царославнымъ не дамось
Правда й Поступъ — наше гасло
„Кобзаръ“ Тарасъ се нашъ вождь.

Зложивъ Тим. Томашевскій.

Всячина.

СВѢТЪ ВЪ ЧИСЛАХЪ.

— Лѣкарѣ обчислили, що на кождыхъ 100 людей, 86 мае попсований и нездоровй зубы.

— Въ Японіи выходить 80 дневникôвъ.

— Схôдно-азійскій край Тибетъ мае 2 міліоны 500 тысячь душь населеня.

— Жителѣ Анґліи выдають рôчно 995 міліонôвъ долярôвъ на одягъ.

— Руске товариство „Народна Торговля“ мае своихъ 16 складôвъ, себто сторôвъ, розкиненыхъ по всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ схôдной Галичины.

— Въ рускôмъ Товариствѣ взаимныхъ обезпеченъ „Днѣстеръ“ выдано въ мѣсяцяхъ сѣчни и лютôмъ с. р. 14 тысячь 3 важныхъ полісъ на суму 16 міліонôвъ 123 тысячь 218 коронъ обезпеченои вартости зъ преміею 138 тысячь 856 коронъ и 27 сотикôвъ.

НАГОВОРИЛИСЬ.

Въ Москвѣ жило двохъ кацапôвъ, що дуже любились. Оденъ бувъ купцемъ и звався Иванъ Федоровичъ, другій Шаша Павловичъ бувъ урядникомъ державнымъ. Але судилось имъ розойтись, бо Шашу Павловича перенесено на иньшу посаду десь ажъ подъ Урал. Зъ годомъ Федоровичъ продавъ свôй склепъ, та купивъ собѣ коло Москви хутôръ. Оба товаришѣ переписувались часто и приязнь ихъ не уставала.

Ажь ось въ три роки по розлуцѣ достае Федоровичь вôдъ Шашѣ письмо, що той доставъ коротку вôдпустку та зъ тои нагоды вôдвѣдае свого побратима. Кацапъ зъ радости заразъ заливъ ся.

Надходить очѣкуваный день прибутя товариша. Федоровичь казавъ приладити комнату для свого гостя, закрити стôлъ, а на столѣ поклавъ здорову фляшку „ачіщенной“. Желѣзничій потягъ, котрымъ Шаша мавъ приѣхати запôзнивъ ся, тожь Федоровичь взявъ ся самъ до снѣданя. Вскорѣ пôшло пôвъ фляшки ачіщенной черезъ горло господаря, вôнъ повaливъ ся мовь колода, та заснувъ сномъ блаженного.

Приѣжджае Шаша Павловичь та до свого друга: „Здравствуй Иванъ Федоровичь! Братецъ! Ґалубчикъ мой“. Федоровичь анѣ дуду. — Спить.

Розсердженый гôсть сѣдае до стола, та зъ розпуки, що товаришъ его запивъ ся, бере ся самъ до ачіщенной. Не довго се тревало, а друга половина сивухи перелилась через честне горло чиновника, та й вôнъ повaливъ ся. Спить.

Пробудивъ ся Федоровичь а побачивши свого приятеля нужь до него: „Здравствуй Шаша Федоровичь! Братецъ! Ґалубчикъ!“ А Шаша спить; анѣ словечка.

Розсердивъ ся Федоровичь що Шаша пяный спить, та що не може зъ нимъ поговорити, казавъ подати собѣ нову фляшину. — За якійсь часъ ачіщенная опинившись въ кацапскôмъ жолудку зробила свою службу. Федоровичь повaливъ ся на постѣль та спить крѣпко.

Пробудивъ ся Шаша та до Федоровича, а тсй анѣ словечка. Спить. — Теперь прийшла черга на Шашу злоститись та наново... залитись.

И такъ ся стало! Черезъ чотыри дни якъ пяный Шаша спавъ, то Федоровичь заливавъ ся, а якъ пяный Федоровичь спавъ, то Шаша заливавъ ся, — досить що оденъ зъ другимъ не мôгъ слова поговорити. Пятого дня встае Федоровичь, а бачучи, що Шаша пяный спить, наказавъ своему слузѣ, щобы Шашѣ пôдъ жаднымъ условемъ не давъ горѣвки, доки вôнъ (т. е. Фед.) не поверне зъ мѣста, куды поѣхавъ за орудками.

Вставъ Шаша, бересь до снѣданя, але слуга горѣвки не дае. Хочь и якъ сердивъ ся, не доставъ нѣ келѣшочка сивухи. Ну — гадае — хочь у вечеръ побалакаю зъ любымъ товаришомъ, бо вôдпустка кôнчить ся, та треба домôвъ вертати.

Надойшовъ вечѣръ. Ѣде вôзъ зъ мѣста и везе Федоровича. Бѣжить Шаша напротивъ товариша, а той на возѣ лежить якъ довгій та спить. Знать у мѣстѣ такъ заливъ ся.

Зъ тяжкимъ серцемъ пращавъ Шаша свого спящого господаря, сѣвъ на желѣзницю тай вôдъѣхавъ.

Такъ оба приятелѣ черезъ пять день хочь бачились, не говорили зъ собою нѣ словечка. П. К.

СИЛА ПАРЫ А СИЛА ЧОЛОВѢКА.

Одна анґлійска часопись зробила цѣкавый обрахунокъ. Паровый корабель „Дайчляндъ“, що ѣздить межь Гамбурґомъ а Америкою и нынѣ посѣдае найсильнѣйшй зо всѣхъ кораблѣвъ машины, вытворюе за кождй двѣ третины кілограма спаленого вугля силу одного коня на годину. Колижь за силу одного коня будемо числити силу 14 люда, то покаже ся, що тысячь кільоґр. вугля вытворюе стôлько силы, що одинъ чоловѣкъ за 6 рокôвъ, приймивши 3 тысячѣ годинъ працѣ на рôкъ. — Корабель „Дайчляндъ“, маючи переплысти 22 морскй милѣ на годину потребуе силы 35 тысячь коней; коли бы отже корабель мавъ плысти зъ такою самою швидкостію при ужитю людскои силы, то треба бы було до сего 400 тыс., отже близько пôвъ міліона людей. А не увзгляднюемо притôмъ вже того, що людей треба змѣняти, а машины працюють безъ перестанку чи въ днину чи въ ночи.

ЯПАНЦѢ А ПАПѢРЪ.

Папѣръ въ Японіи находить дуже широке примѣнене. Нѣхто бôльше не употреблае его вôдъ Японцѣвъ. Въ нихъ шибы по домахъ е не зô скла, але найчастѣйше зъ паперу; дверей деревляныхъ (зъ однои комнаты до другои) нема лише засувки паперовй. На дощь уживае Японецъ парасолѣ паперовои; проти сонця вахляра рôвножь паперового. Полотняныхъ хустокъ до носа нѣхто не знае, уживають до того вôдповѣдний папѣръ. Домы прикрашуе ся паперовыми фіґурками; лѣхтарнѣ такожь паперовй, а навѣть вмѣсто шнуркôвъ уживають скрученого паперу. До выробу такъ рôжнородно уживаного паперу мають Японцѣ и ростины вôдповѣдний; зовуть ихъ „мѣтсумата, кодзу и ґумнтъ“.

СОЛОМОНÔВСКІЙ ВЫРОКЪ.

Въ однôмъ селѣ въ Нѣмеччинѣ переѣхавъ циклистъ селянинови гуску. Селянинъ жадавъ три марки (75 центôвъ) вôдшкодованя, циклистъ дававъ лише двѣ. Не могучи погодитись, пôйшли до судіи мира. Сей выслухавши справу, казавъ циклистови заплатити двѣ марки, а самъ доплативъ третю, але—гуску взявъ для себе. Циклистъ и селянинъ були тымъ вырокомъ зовсѣмъ вдоволені.

СМѢШНЕ.

ПРИ НАУЦѢ ФІЗИКИ.

Учитель: — Що бачишь надъ головою, коли въ погôдный, весняный день выйдешь на улицю?

Ученикъ: — Голубе небо.

Учитель: — Дуже добре; а коли дощь падае, то що бачишь надъ головою?

Ученикъ: — Парасолю!..

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймає тано керичѣ —ту и на околицю.—

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкає рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякі убраня мужескі складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливає.
Є циґара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. — Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій

(Julian Kopyscianski)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшій напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалій, цигара дуже добрій.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

Выробляе братскій машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

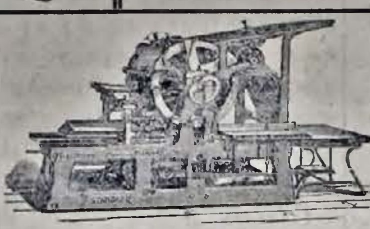
Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Друкарня „Свободы"

[ВЫКОНУЄ:]

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовій,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскій,
КНИГИ параф. и братскій,
КНИЖКИ колекторскій, братскій и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскій

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

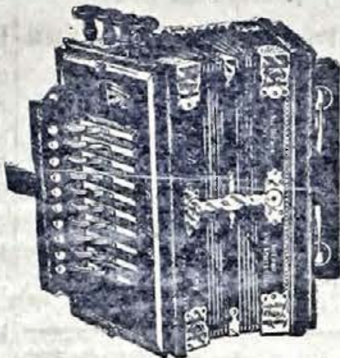
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчи до житя, якъ також можна купити убраня майнерскі и звычайні.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ГАРМОНІѢ!

Найлѣпшій, найсильнѣйшій и найтаншій гармоніи можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котрôмъ найдете, машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, клярнеты, краєві файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

ДАРОМЪ

24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заордерує нашу красну нікльову годинку, котру выробляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть выпробована и ґарантована на **20 лѣтъ**, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пôшле намъ за неѣ и за гарный позолочуваный ланцушокъ $2.50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцушкомъ слѣдуючі предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту королѣвску шведску братву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжь за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листового паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до маншатôвъ за 50 цнт., позолочуваній спинки до сорочки за 50 цнт.

Сй рѣчи будемо высилати даромъ лишь за короткій часъ, протоє спѣшѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компании, купуючь зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00

Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго куна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ родной бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Ежедневно

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ получае нові и нові письма, въ которыхъ дякують ему пацієнты за лѣки, и ихъ удивителную силу.

Вилічена з' матицевої хороби.

Плона Карман, *240 Ashburton Avenue,* Yonkers, N. Y.

Вилічений з' застарілої хороби желудка.

Я був хорий на желудок від року 1878, т. е. 25 літ; уживав розличних лікарств і удавався до многих лікарів і аптикарів, однак ніодин не міг мені помочи. Проте звернувся о поміч до п. професора Колінса, а він прислав мені лікарства, від котрих виздоровів в протягу одного місяця. Затім раджу кождому, хто лишь терпить на яку не будь хоробу, щоби удався лічити до него, позаяк він єму напевно поможе. **Бартоль Япчек.**

P. O. Box 46, Hackett, Pa.

Вил чений

Осип Бутян, з'загального ослабленя завороту и нечистої крови. *McDonald W. Va.*

Профессоръ Д-ръ Е. К. КОЛЛИНСЪ

Талантливый и любимый русскій Врачъ.

Что именно свидѣтельствуетъ за правдивую основу до тыхъ дарованій и успѣху въ леченіи, которые тотъ славный мудрецъ осягаетъ?

Лишь только то, что онъ цѣлое свое житье посвятилъ практикѣ, распространенію и благородненію своего знанія и отличія.

Въ книгахъ учился теоріи, а при больныхъ—практики. Стосуясь во всѣхъ недугахъ своими знаніями, отыскалъ слѣдовательно секретъ, который теперь даетъ ему можность излечить совершенно различные недуги.

И не поодинокія части тѣла должны лечиться а напротивъ и ихъ властвующіе органы, что эти части совокупляютъ—якъ нервы и проч.

Этого рода открытія, даютъ ему возможность послѣдовательного и певного излеченія.

Каждая хоть бы головная **часть тѣла** не есть властвующею сама по себѣ въ организмѣ и съ этого уже можно судить, что во первыхъ надо прибѣгать къ исцѣленію относителныхъ органовъ, подъ вліяніемъ которыхъ находится часть или членъ тѣла.

Когда сердце, легкое, утроба или нервы хворы, тогда и властвующіе органы не здоровы. Обыкновенно лучается, что найболѣе людей заболѣваютъ на желудокъ, изъ чего вытворяются послѣ разныя и грозныя недуги.

Профессоръ Коллинсъ

узналъ уже давно о томъ и не одному принесъ радость и счастье въ русской семьи. Его знаменитыя лѣкарства и певно дѣйствующій родъ кураціи увѣряютъ всѣхъ въ успѣхахъ. Д-ръ КОЛЛИНСЪ трудился на этомъ поприщи врачебномъ **20** лѣтъ и не обманулъ себя. Желаемую цѣль осягнулъ и теперь тѣшится плодами труда.

Тысячи русскихъ будутъ благодарны до окончанія жизни, которыхъ онъ своимъ практичнымъ леченіемъ избавилъ отъ мукъ и возвратилъ ему здоровье. Между ними были и такіе, которыхъ инные врачи уже за невылѣчимыхъ узнали и своей помощи отказались.

На многихъ блѣдныхъ лицахъ отеръ слезы мукъ своими знаніями и практикой.

Своимъ практичнымъ леченіемъ усмиряетъ совершенно боль костей, ревматизмъ, корчь и т. п. терпѣнія.

(Nephritis) недуги нырокъ и изъ тѣхъ вытворяющихся недуги лечитъ знаменито въ короткомъ времени.

Недуги утробы и крови не только тамуетъ, но тоже на всегда нищитъ при томъ зародышь, источникъ заболѣваній: вздыманіе, желтачку, кожаные вреды, боль головы и проч.

При кураціи кашлю обезпечиваетъ передъ развитіемъ другой недуги легкихъ.

Секретныя половыя недуги мужчинъ и женщинъ лѣчитъ внимательно, певно и безповоротно.

И когда кому ли только что нибудь недостаетъ или уже боленъ, пусть сейчасъ обратится до Профессора Д-ра Е. К. КОЛЛИНСА, а получитъ въ отвѣтъ добрый совѣтъ—каждый пацієнтъ изъ какой-нибудь націи. Адрессъ:

PROFESSOR Dr. E. C. COLLINS,

NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,

140 W. 34th Street, New York, N. Y.